

ÉLETTÜNK

XXXIV. évf. 6. szám (34. Jg. Nr. 6)

Az európai magyar katolikusok lapja

2002. június

PASKAI LÁSZLÓ bíboros, esztergom-budapesti érsek:

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY ÜNNEPÉN

Nagyváradon 11. alkalommal rendezték meg a Varadinum-ünnepségsorozatát, az itteni magyarság legnagyobb kulturális találkozáját, ünnepi hetét, amely április 28-án hagyományosan Szent László-ünnepel kezdődött a bazilikában, ahol Paskai László bíboros, esztergom-budapesti érsek mutatta be a szentmisét és mondott szentbeszédet. Vezércikünkkel tisztelettel köszöntjük a 75 éves Paskai László bíborost. Íme a Bíboros Nagyváradon elhangzott szavai:

Jézus Krisztus az evangéliumban elénk állítja keresztény életünk két lényeges alappilléreit, a főparancsot: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez a legnagyobb, az első parancs. A második hasonló hozzá: szeresd embertársadat, mint saját magadat. Ezen a két parancson alapszik az egész törvény és a próféták.” (Mt 22, 37-40)

A keresztény élet irányítója ez a két főparancs. Ha nem is mindig tökéletes formában, ha néha botladozva is, ezen az úton haladtak a keresztények, hogy Jézus Krisztus követői, a tőle kapott megváltás részeseivé legyenek. Az emberi adottságok és életkörülmények, a különböző emberi hivatások szerint megszámlálhatatlan formában teljesítették a keresztények a jézusi főparancsot. Öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy Nagyváradon városunk szentjére úgy tekinthetünk fel, mint aki egy ország vezetésének sokféle gondjában, külső és belső ellenség veszélyeztetettségében hősies módon követte Krisztus parancsát.

A mai napon ezen kívül Szent István királyra is emlékezünk abból az alkalom-

ból, hogy hatvan évvel ezelőtt az akkori hívek kiemelkedően nagy ünnepélyességgel fogadták a Szent Jobb ereklyét. Erre az eseményre emlékezve hadd idézzek a Magyar Katolikus Püspöki Karnak 1942. március 11-én tartott tanácskozásának a jegyzőkönyvéből, amelyben a következő szerepel: „Nagyvárad városra május 3-10-ig Szent László tiszteletére országos ünnepségeket kíván rendezni... Az Actio Catholica ebben országos zarándoklat vezetésével segíti őket; sőt nincs nehézség abban sem, hogy a Szent Jobb oda vitessék. Az úgy állására és a terminusokra nézve Schriffert Béla helytartó felvilágosítást ad. Az ünnep május 3-10-ig lesz. A Szent Jobbot május 3-án kíséri Öeminienciája Nagyváradra... A püspöki kar a nagyváradi ünnepségeket jóakarólag támogatja.” (A magyar katolikus püspökari tanácskozások története és jegyzőkönyvei 1919-1944 között, II. kötet, 1992, Aurora, München, 248. l.)

Mint a megboldogult Serédi Jusztinián bíboros utóda örömmel emlékszem erre a nagy eseményre. Bizonyára még vannak közöttünk olyanok, akik részt vettek ezen az ünnepi eseményen. De mindnyájunk emlékezetében él az a kiemelkedő államférfi, aki a pápától nyert koronával ezer évvel ezelőtt megkoronázva az ország függetlenségének a megtartásával az európai nemzetek sorába juttatta, mely keresztény elkötelezettségével pedig nemzete igazi apostola volt. Az ország vezetésében és újrászervezésében, biztonság védelmében, jogalkotásában és jogrendjének a megvédésében, és mégannyi sok feladata teljesítésében lelke igazi irányítója volt a Krisztustól kapott főparancs teljesítése. Hogy hatékony legyen a nemzet keresztényi életre vezetése, pápai felhatalmazás alapján megszervezte a püspökségeket is. Ő alapította a Bihar Püspökségét, amelyet Szent László Nagyváradra helyezett át.

Szent István méltó utóda és művének befejezője volt Szent László. Személye és emléke elválaszthatatlanul összekapcsolódott ezzel a várossal. László itt töltötte ifjú korát, és ide mindig szívesen visszatért. Géza király halála után, 1077-ben a közbizalom őt akarta királynak. „Amikor a magyarok meghallották - írja a régi krónika, hogy Géza király meghalt, egész sokaságuk öccséhez, Lászlóhoz gyűlt, és egy értelemmel, közös szóval és egyetértő akarral őt választották az ország kormányzására, vagyis helyesebben buzgó és állhatatos kéréssel rákényszerítették. Mindnyáján tudták ugyanis, hogy fel van ruházva a tökéletes erényekkel, hite szerint katolikus, kiváltképpen kegyes, bőkezű adakozó, szeretettel teljes.” Tizennyolc esztendőn keresztül, 1095. július 29-én bekövetkezett haláláig volt az ország vezetője.

A nép részéről élete folyamán megnyilatkozó megbecsülés halála után még inkább gyarapodott. Milyen keresztény életéért pedig III. Celesztin pápa 1192. június 27-én a szentek sorába iktatta. Ez a tény még inkább hozzájárult, hogy alakja és emlékezete egybeforrjon a magyar történelemmel és hagyománnyal.

Nehéz korszakban vezette a magyar népet. A keresztény hit követői mellett ott voltak, akik gyanakvással tekintettek a kereszténységre, visszasírták az ősök pogány szabadságát és szabadosságát, megromlottak a közerkölcsök, elhaltalmsodott a lopás, a rablás, az erőszakosko-

dás. Kiváló uralkodói képességével, vitézségével, de még inkább életszentségével kivette a magyarságot a belső viszálykodások és az erkölcsi süllyedés örvényéből, a külső támadások pusztulás fenyegető veszélyéből. Ezért méltán tekintjük őt az ország második megszerzőjének.

Szent László üveglablak, Canada, Calgary, Szent Erzsébet templom, 20. sz. eleje

Nem kolostorban élt, hanem nagyon összetett politikai és társadalmi helyzetben kellett népét szolgálnia. Nem volt könnyű az evangéliumból most hallott két főparancsnak, az Isten és az embertársak iránti szeretet parancsának a teljesítésével betöltenie népe szolgálatát: összeegyeztetni a szeretetet és a szigort, az igazságosságot és az irgalmasságot, az ártatlanok védelmét az igazságtalansággal, a jogtalansággal és a bűnözéssel szemben, az egész ország védelmét a pusztítással fenyegető idegen támadókkal szemben. Társadalmi kötelességeinek a teljesítésében mindig Istenre tekintett és átértézte Isten előtti felelősségét.

Ebben találok meg a magyarság hagyományába annyira beépült István és László szentéletű királyaink mai üzenetét. Ma más a történelmi helyzet, a társadalmi élet szerkezete, a kor gondolkodásmódja, de azonos a közösség és a nemzet szolgálatának a keresztény kötelezettsége.

A keresztény ember nem zárkózhat be önmagába. Szüksége van a mai társadalomnak is a keresztények szolgálatára, még ha a közvélemény ezt sokszor nem akarja elismerni, vagy éppen ki akarják zárni a közéletből a keresztényeket és a keresztény értékeket. A keresztényeknek

Folytatás a negyedik oldalon

IMASZÁNDÉKOK

Júniusra

1.

A különféle vallások vezetői és követői összefogva keressék a világébkét, kezdve a szív megtérésén és a testvéri párbeszédben. Imádkozzunk értük!

Összefogás esetében, különösen elmergesedett helyzetekben az első kérdés: ki kezdje el a másik valláshoz való közeledést? Milyen hátrányokkal járhat a közeledés eddigi tapasztalatok alapján (akihez jönnek, „az ül a magasabb lovon”)?

A közeledés létrehozása után következnek a hasonlóságok egyeztetése; a különbségek felmutatása, ezek akceptálása kölcsönös alapon.

Nehéz terület a szív megtérése: mindkét (vagy több) vallás küldöttje szilárdan meg van győződve, nem neki kell megtérni, a többinek kell hozzájuk térni. Ismert megfigyelés, hogy „a leghosszabb az út az értelemről a szívig.” Ezért erős a meggyőződés, hogy amit egy vallás követői akarnak, azt Isten is akarja.

Először azt a kérdést kellene minden vallás vezetőnek feltenni: mi az Isten akaratja? Aztán saját hozzáállásukat kellene Isten akaratához igazítani. Itt kezdődik a szívbeli belátás útja, amelyet a Szentlélek kegyelmével kísér, ezzel megkönnyítve a nem riútnak köves-göröngyös utat a megtéréshez, ami saját álláspontok feladását vagy módosítását jelenti. A Szentlélek megvilágosító, vigasztaló, majd kegyelmi örömet osztó közreműködése szükséges, amíg ez a folyamat létrejöhét.

A közeledés és az egymás közti különbségek értékelése, elfogadása nem biztosítja még, hogy a „tömeg” is magáévá teszi vezetőik közeledését, értékelését más vallások felé. A hívő csoportok meghívásait, legalább is késleltethetik, felhívhatják a folyamat lényegét vagy haladását. Ilyen szívbeli fejlődéshez sok türelem, imádság és kegyelem szükséges.

2.

A világi hívők - keresztységük erejével, saját tevékenységi körükben - odaadó iparkodással válnak a föld sójává és a világ világosságává.

Miben rejlik a keresztység ereje? - merül fel a kérdés talán bennünk is. Vagy nem merül fel, mert nem foglalkozunk vele, nincsen közvetlen hozzákapcsolódó élményünk. Ez a hagyományos újszülött keresztelésnél hátrány lehet. Hiányzik egyénenként az istengyermekségre való vágyakozás: milyen szép és jó lenne, ha én is Isten gyermeke lehetnék? ... A vágyakozás a szentmiseáldozaton való részvételre, a keresztény életre, megpróbáltatásainal együtt.

Felnövő, felnőtt korban megkeresztelteknek ez az élmény létezhet és alapot képezhet a keresztység erejében való növekedéshez, a növekedés átéléséhez.

Mindenesetre mindnyájunk feladata marad, hogy odaadónan iparkodjunk a föld sójává válni, ott, ahol éppen élünk. Szavak nélkül is „világíthatunk”, azoknak, akik képesek észrevenni az isteni ihlettségű emberi fényeket.

Fejős Ottó

RÉGI HIMNUSZ SZENT LÁSZLÓ KIRÁLYRÓL

*Menynek, és földnek dicső Teremtője,
És mi lelkünknek buzgó szerezője:
Minden örömmel bő élő kútjeje,
Istennek igjje.*

*Ki igazságnak világos tüköre,
És egységnek vagy fénylő szép jele:
A szeretetnek nagy erős kötele,
Lelkünk idvessége.*

*Szent László Király miképpen vigyázott,
Jó erkölcsökkel életben virágzott:
Teremtőjében szívtelen vigadott,
Szívüil imádkozott.*

*Szent István után Királlyá tétették,
A Magyaroktól holott választották:
Mert Szent életét minnyájan szerették,
És kedvellették.*

*Oly igen buzgó áhitatosságban,
Mind éjjel nappal szokott imádságban:
Völt foglaltatos Isteni dolgokban,
Alázatosságban.*

*A Körös-mellett évi Városet építte,
Melyet Váradnak Sz. László nevezte:
S Szép Kalasztromot Mária nevére,
Mellé építette.*

*Ott Püspökséget, és Káptalant szerze,
A tiszta élet virágzott ő-benne,
Temetését is ő oda, rendelte,
s ott fekszik Szent teste.*

*Koporsójánál betegek gyógyultak,
Vakok, és némák hozzá folyamodtak:
És több ilyen nagy sok csudák látattak,
És bizomnyal völtak.*

*Légyen örökké áldott Atya Isten,
És egyetemben a Fű Úr Isten:
A magas Menyben Szent Lélek Úr Isten,
Mind örökké. Amen.*

Kájoni: Canticale catholicum, 1676

FRANK MIKLÓS

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

A gyónásról - egy kicsit bővebben (IV)

Múlt számunkban a gyónási előkészületről gondolkodtunk el, nevezetesen a lelkiismeretvizsgálatról. Ez azt jelenti, hogy az ember megkísérelti áttekinteni az utolsó érvényes gyónása óta eltelt időszakot, miután előzőleg kérte Isten Szent Lelkének megvilágítását és belső őszinteséget, hogy szembe tudjon nézni az időközben felgyülemlett vétkekkel, képes legyen kendőzés nélkül elismerni, hogy hibázott, és legyen ereje a helytelen kerülni, életének új irányt adni.

E felismeréseket követnie kell a gyónási előkészület legfontosabb lépésének, a bánatnak és erősfogadásnak. Csak ezután kerül sor magára a gyónásra. Most ezekről lesz szó.

A bánátról és erősfogásról.

Hogy mi a bánat, azt a Trienti Zsinat így határozta meg: „A bánát a lélek fájdalma és az elkövetett bűn helytelenítése, azzal az elhatározással, hogy a bánbánól lélek többé nem vétezik”. Úgy gondolom, hasznos lehet a definíciónak három fogalmát közelebbről megvilágítani:

1. „A lélek fájdalma”. Ha az ember ráébred, hogy valamit - bármilyen téren - rosszul csinált és ezért őt terheli a felelősség, rossz érzés fogja el. Ez lehet szégyenkezés, önvád, aggodalom az okozott károk miatt, félelem a következményektől, szomorúság más megbántása miatt. Minél jelentősebb a megbántott személy, minél súlyosabb a sértés, annál intenzívebb az elkövető fájdalma. A legnagyobb fájdalom ennél fogva akkor kellene, hogy elfogja az embert, ha a sértett fél Isten. A bánkodás Isten megbántása miatt főleg olyanoknál lép fel spontán, akik Istennel eleven kapcsolatban állnak. A többieknél előbb tudatosodnia kell, hogy az elkövetett tett szembefordulást jelent Vele, az Ő rendjével, akaratával, Aki maga a Szeretet és Akitől az ember - akkor is, ha ezt nem érzékeli - csak szeretetet kapott. Ezért a bűn alapjában vége minősíthetetlen halátlanság, Isten szeretetének durva visszautasítása és nemcsak törvénysértés, parancsok és tilalmak megszegése. Ebben az összefüggésben lehet idézni Szt. Agoston mondását: „Ha valakiről azt mondod, hogy halátlán, mindent megmondál róla”. Az igazi bánatnak is ez az alapja: Isten iránt halátlán voltam, jót rosszal viszonoztam és ennél nincs alávalóbb. Az ilyen bánatot, mely szeretetből fakad, „tökéletes bánat”-nak nevezik.

Persze vannak, akik nem jutnak el ideig, akik csak azért bánják bűneiket, mert félnek a büntetéstől. Ők a Jóistent elhibázott nevelés következtében - egyfajta rendőrnek képzelik el, aki könyörtelenül megtorol minden kihágást. Ez a félelmen alapuló, kissé szögalelklű, ún. „nem tökéletes bánat” is Isten ajándéka ugyan, de önmagában nem törli el a súlyos bűnöket, hanem - mint a Trienti Zsinat kifejezi - „a bánbánót felkészíti arra, hogy a szentségi gyónásban azt elnyerje.” Ezzel szemben a „tökéletes bánat” megtisztít a bocsánatos bűnöktől, „sőt a halálos bűnökre is bocsánatot szerez, ha tartalmazza azt a szilárd elhatározást, hogy a bánbánó, mihelyt alkalma nyílik, a szentségi gyónáshoz járul”.

Még hadd jegyezzük meg, hogy a bánat nem attól „tökéletes”, hogy valaki sír, gyötörök bűnei miatt - az ilyesmi Isten különleges adománya - hanem szeretete mélységétől, Istennel való kapcsolata elevenségétől. Ez nem okvetlenül nyilvánul meg érzelmekben, hanem az elhatározásában a múlt felszámolására, a hibák jóvátételére.

2. „A bűn helytelenítése” - az imént mondottak folyamánya. Ha úgy fogalmazzunk, hogy a bánat a *múlt*ra vonatkozik, arra, ami - sajnálatos módon - meg-

történt, akkor a bűn helytelenítése (a Trienti Zsinat a latin „detestatio” szót használja, amiben benne van az elutasítás és az utálat) a *jelent* érinti, amennyiben negatív ítélem meg, amit tettem. Ez az állásfoglalás vízvázalást: elhatárolok magam a múlttól, azt lezárom és nem hagyok semmilyen kibúvót, viszont kinyílok a jövő felé, amely más kell, hogy legyen, mint a múlt. (Ez az, amit egy időben „aktív önkritiká”-nak neveztek).

„De hogyan bánjak meg valamit - kérdezi egyik olvasónk - ami szép és jó volt, ezért nem is éreztem bűnnek, bár tisztában voltam vele, hogy az volt?” - A kérdező feltételezi, hogy valamilyen tett erkölcsi minősége, vagyis, hogy bűn-e vagy sem, attól függ, hogy én minek érzem. Nos, a bűn Isten egész világot és minden ember életét átfogó szeretetrendjének felborítása. Senki se követne el bűnt, ha abban nem lenne valami, ami számára szép, jó és vonzó. Ez a kísértés. Ennél fogva nem azt kell megbánnom, hogy valami szép, jó és vonzó volt, hanem, hogy ezt fölébe helyeztem a végtelen Jósnak, Szépségnek és Szeretetnek, azaz Istennek. Ő nem irigyli tőlünk az élet örömeit, hisz Ő maga gondoskodott róla, hogy legyen bennük részünk, de beleépítette őket egy csodálatos rendbe, amely mindenki javát szolgálja. Aki ezt megpróbálja összekuszálni, az a végén maga vállalja kárát. A bűnt azért kell helyteleníteni, mert *önmagában rossz* függetlenül a körülményektől és egy esetleges jó céltól: a jó cél sosem szentesíti a rossz eszközöket. Ezért nem lehet mentségül felhozni.

3. „A vétkek elkerülése” - ezt a logikus harmadik lépést „erősfogadás”-nak nevezzük. Annnyira lényeges, hogy nélküle a gyónás, a feloldozás nem érvényes. Bűnbánati imánk szövegében ez áll: „Erősen fogadom, hogy többé nem vétekezem és a bűnre vezető alkalmakat elkerülöm”. Evvel kezdődik a jövő, ezen a ponton kezd formát ölteni. Arról van szó, hogy ha az ember sikeresen akarja alakítani a jövőjét, azt el kell terveznie. Végig kell gondolnia, egészen konkrétan, milyen problémákkal áll szemben, milyen nehézségek merülhetnek fel, hogyan akarja őket áthidalni, és hogyan kerülheti el a múlt hibáit. Egyszóval: programot kell készíteni, amely felhasználja az eddigi tapasztalatokat, számbaveszi az előrelátható feladatokat, azt, hogy mit és hogyan kell tenni, mit és hogyan kerülni. Ezt követi egy határozott döntés: igen, így lesz, így akarom. Mindezt együttvéve jelenti az „erősfogadás” kifejezés.

Ezzel kapcsolatban két gyakori félreértésre szeretnék rámutatni. Az egyik abban áll, hogy sokan az „erősfogadás”-ot egyfajta „fogadalmat” vagy legalábbis kötelező ígéretet értenek. „Márpedig - mondják én azt nem tudom biztosra ígérni, hogy bizonyos szituációban nem leszek újra gyenge.”

Itt a félreértés az „erősfogadás” szó nem jelent se többet, se kevesebbet, mint egy őszinte elhatározást, itt és most. Az, hogy előrelátom, egy adott helyzetben fenyeget a veszély, hogy ismét elbukom, nem jelenti, hogy *akarom* is. Amit akarok, az pontosan az előrelátottak elkerülése. Ha aztán mégsem sikerül, abból nem következik, hogy elhatározásom nem volt igaz.

A másik félreértés oka, hogy a gyakori gyónók-áldozók közt olyanok is akadnak, akiknek életén ez nem látszik meg, ellenkezőleg, elrettentő például szolgálnak. „Ha a sok gyónásnak ez az eredménye - mondják sokan, akkor nem kérek belőle.”

DR. MEHRLE TAMÁS OP

KÉTEZER ÉV, DE MI UTÁN

Ratzinger bíboros Sorbonne-i konferenciája a kereszténység igazságkérdéséről

Bevezetés

A párizsi Sorbonne egyetem 2000. november 25-től 27-ig tudományos megbeszélést tartott e címen: „2000 év, de mi után?”, melyen a kereszténység igazság-problematikáját igyekeztek megvitatni. 18 nemzetközi szakértő vett részt e magasívójú eszmecsere. Ratzinger bíboros volt a katolikus egyházhoz tartozó, egyedül meghívott előadó. Előadására november 27-én került sor, melyen a következő felvetett kérdésre válaszolt: „A kereszténység igazsága?” Az előadás, melyet francia nyelven tartott, január 2-án a *Documentation Catholique 2217-i* számában, jelent meg. Valahogyan a saját nem vette ügy figyelembe, a bíboros fejtegetését, mint ahogy ezt megérdemelte volna, pedig véleményem szerint Ratzinger mély teológiai tudásával és történelmi tájékozottságával katolikus szempontból végeleges választ adott a felvetett kérdésre. Gondolom, hogy az ÉLETÜNK olvasói örömmel és haszonnal fogják olvasni pár cikk keretében a bíboros előadásának összefoglaló ismertetését.

Ratzinger bevezető soraiban megmagyarázza, hogy a címben miért kérdőjelezte meg a kereszténységnek igazság-jellegét. Tagadhatatlan, hogy a kereszténység e harmadik évezrede kezdetén épp Európában, ahonét kiindult világhódító útjára, súlyos válságba került. Ez a tény kétféle vonalat tapasztalható. Egyrészt egyesek kétségesnek tartják, hogy helyes-e az igazság fogalmát Istenre alkalmazni? A mai ember a vallási dolgokat szívesebben a vakok és az elefántokról szóló buddhista parabolában fejezi ki. E példázat szerint egy király a helyiség vak embereit egybegyűjtötte, és egy elefánthoz vezetete. Mindegyikük csak egy részét tapogathatta meg, egyikük a fület, a másik a lábszárát, ismét egy másik az ormányát stb. Azután megkérdezte a vakokat, hogy milyen az elefánt? Összevissza kiabálva erősítették a vakok, hogy az elefánt egy font kosárhoz hasonlít, vagy olyan, mint egy kancsó, vagy olyan, mint egy jármű rúdja stb., s végül egymásnak esve verték egymást. Nos a mai ember a vallások közti vitatkozást hasonlóképpen ítéli meg. Isten titka iránt mindnyájan vakok vagyunk, csak keveset sejtünk meg róla és elbizakodottságunkban, főképpen mi keresztények, azt hisszük, hogy egyedül a mi felfogásunk helyes.

A vallások iránti szkepticizmust a modern tudományok is alá támasztják és növelik. Sokan azt hiszik, hogy a fejlődési elmélet fölöslegessé teszi a teremtés, vagy eredeti bűn tanát. A történések kétségbe vonják az evangélium leírását

Tagadhatatlan, vannak ilyen - magukat jábornak tartó - hívek, akiknek életén, a templom kapuján kívül, nem látszik meg, főleg a szeretet terén a szentség gyakori vétele. Az ilyen valóban nem jó „reklám”. De először is mindig voltak, akik vallásuk gyakorlásánál megragadtak a külsőségekben. Ez azonban nem érv a rendszeres gyónás-áldozás ellen, hiszen sokkal többen vannak, akiknek ez nagy segítség, akik komolyan törekednek igazi lelki életre és meg is látják az eredmény. Másodsor - és ezt sem szabad elfelejteni - senki sem tudhatja, hogy azok, akiknek viselkedése visszataszítást kelt, milyen belső küzdelmet vívnak és, hogy hol lennének a rendszeres gyónás-áldozás nélkül. A fontos az, hogy mi értsük meg a lényegét és használjuk az Isten felé közeledésnek ezeket a csodálatos forrásait.

(Folytatjuk)

Jézus életéről, isteni öntudatáról. Sokan az egyház által a hitigazságok magyarázatában használt metafizikai ismereteket tagadják, csak a fizikai, biológia tudományok jogosultságát ismerik el. Mások általában a kereszténységnek az igazságtartalmát tagadják és csak jelképes fontosságú tulajdonítanak neki, melyet szerényen másfajta hasonló vallásjellegű képletes kijelentések mellé kellene helyeznünk. Ennek ellenére vannak olyanok is, akik azt gondolják, hogy az objektív igazságot nélkülöző képletes beszédet, mely mégis bizonyos vallásos igényt fejez ki és az európai mentalitásnak megfelel, a keresztények is használhatják anélkül, hogy kereszténységükről le kellene mondaniuk.

(Folytatjuk)

A HIT KÉNYELMETLEN ÓRE

Ratzinger bíboros hetvenöt éves

Alig volt 35 esztendő, amikor először találkozott vele. A fiatal egyetemi tanárnak, aki mint a német püspöki kar teológiai tanácsadója volt jelen a II. Vatikáni Zsinaton, már akkor nagy jövőt jósoltak és csak „kis Rahner”-ként emlegették, a „nagy” P. Rarl Rahner mellett, aki mint világhírű hittudós szintén a német püspökök tanácsadójaként szerepelt. A bajorországi Marktl am Inn-ben 1927. április 16-án született. Josef Ratzinger egyházi pályafutása valóban meredeken ívelt felfelé. VI. Pál pápa az ötven éves tudóst München és Freising érsekek és bíborosá nevezte ki, négy év múlva II. János Pál legközelebbi munkatársai közé, a Hittani Kongregáció prefektusaként, Rómába hívta. Ebben a minőségében reá hárul a nem egyszer halátlán feladat, hogy örökölje a hit tisztasága felett, azaz világsan rámutatson, ha bárhol az Egyházban olyan vélekedés vagy irányzat üti fel a fejét, amely nem egyeztethető össze a katolikus Egyház hitbeli vagy erkölcsi tanításával.

Ez azért halátlán, mert a média egy hivatalos vatikáni állásfoglalást nyomban a vélemény szabadság és főleg a tudományos kutatás szabadságának elnyomásaként értékeli. Azt ilyenkor „elfelejtik” megemlíteni, hogy minden ilyen hivatalos megnyilatkozást sokszor évenként tartó párbeszéd előz meg az érintettekkel és csak ha semmiképp sem lehet velük szót érteni, kerül sor - minden esetben a Pápa jóváhagyásával - a Szentszék állásfoglalásának leszojegyzésére. Nagy port vertek fel annak idején a Hittani Kongregáció dokumentumai a marxista befolyást tükröző u. n. „Felszabadítás teológiája”, az Eutanázia, a homoszexualitás lelkipásztori ellátása, vagy a nők pappá szentelésének kérdése körül, fontos szerep jutott Ratzinger bíborosnak a német hercegségi tanácsadók működésének szabályozása, vagy a homoszexualitás együttes állami legalizálásának eltiltése ügyében, amiért szintén rengeteg támadás érte.

A Szentatya nagyra értékeli Ratzinger munkáját, ezért felkérte, hogy a korhatár betöltése után is maradjon a Hittani Kongregáció élén.

Egy Bajorországból érkezett ünneplő kiadványt fogadva II. János Pál így nyilatkozott Ratzingerrel: „Nagy elkötelezettséget megkövetelő hivatali munkakörén túl, sikerült a bíborosnak számtalan előadásban, kiadványban a katolikus hit kisugárzó erejéről a maga mélységében és szépségében tanúságot tenni”. - Ratzinger a maga részéről hivatalát, tevékenységét szolgálatnak fogja fel: „Az igazi pásztor az, aki szolgál” - mondotta honfitársainak egy szentmise alkalmával. Egyéniségében szerencsésen egyesülnek a világsan gondolkodó és fogalmazó hittudós, az elhivatott lelkipásztor és az Egyház hűséges szolgájának vonásai. A hit öre, de nem maradi melegséggel, hanem a fejlődés iránti nyitottsággal. Ma erre a szintézisre van szükség.

Frank Miklós

Madridi levél

BAROKK

Kiállításokban itt nálunk nincs hiány. Az ideiek közül Alonso Canoé (1601-1667) emelkedett ki, aki a spanyol barokk egyik legnagyobb, a nagyközönség által talán nem eléggé értékelt alakja volt, festő, szobrász és építész egy személyben. A kiállítást először szülővárosában, Granadában mutatták be világra jöttének 400. évfordulója alkalmából, majd a fővárosban.

Alonso Cano 46 műve, - 45 kép és egy kőszobor, - spanyol templomokból és kolostorokból, bel- és külföldi múzeumokból jött össze; három vásznat a budapesti Szépművészeti Múzeum, egyet müncheni gyűjtemény adott kölcsön. S örök kár, hogy nem szerepelt egy sem festett faszobrai közül, mint a gyermek Széplélelen Szűz és Szent Pál apostol nagyszerű feje.

Akad ugyan mitológiai téma (Juno istennő) és arckép is, a kiállított alkotások túlnyomó többsége vallásos mű, székesegyházak, plébániák, rendházak számára készült. Szünetedő Jézusok, Széplélelen Szűzék hagyományos öltözetben, - piros ruha, kék köpeny, - bár van már fehérruhás is, melyet Murillo népszerűsített. A Kiszjézust tartó Máriák között több a sasorrú; ugyanaz a személy szolgálhatott modellül. Egy Mexikóból érkezett képen ritka ábrázolás: albált és piros stólat viselő, de mezítalbas Szent János evangélista megáldoztatja az idős Szűz Máriát. Szent János látomásait többször is felidézi, Avilai Szent Teréznek a megfeszített és a feltámadott Krisztus jelenik meg.

Pályafutását Sevilleben kezdte, ahol Velázquez apósnak, Francisco Pachecónak a tanítványa volt. Ott készült 23 éves korában első ismert képe: Borja (Borgia) Szent Ferenc koronás koponyával a kezében. Borja udvari ember volt V. Károly szolgálatában s így jutott neki a feladat, hogy a fiatalon elhunyt Izabella császárné maradványait Toledóból Granadába kísérje. S amikor ott felnyitották a koporsót és meglátta a bomló tetemet, határozta el, hogy nem szolgál többé halandó úrnak.

Több műve ferencesek számára készült. Az egyikben Assisi Szent Ferenc kapja meg Jézus sebeit, másikon Szűz Mária adja Páduai Szent Antal kezébe a Kiszjézust, különösen bájos kép. Egy ferences oltár vásznainak egyikén Kapisztrán Szent János zászlóval és Sienai Szent Bernardin könyvvel a kezében. Aztán evangéliumi jelenetek: Jézus a kútnál a samariánus nővel, s a Noli me tangere, továbbá egy meglepő, őszöveltségű: „az első munkák” a paradicsom kívül, Ádám és Éva fon. Ezúttal hiányzott egyik legszebb képe, melyet más alkalommal mutattak be Madridban: Jézus a pokol tornácán, Ádám, Éva és Ábel aktképeivel. (Los Angelesben van.)

Sikeri ellenére, - a madridi udvarnak is dolgozott, - élete nem volt könnyű. Sokat pereskedett a granadai érsekséggel, ahol a székesegyház építómestere és javadalmasa is volt. Házásételeiben sem volt szerencsés: első feleségét hamar elvesztette, a másodikat meggyilkolta egy inasa, - először őt hiték felbujtónak és kínvallatásnak is vetették alá. Meglett korban, - 57 éves volt, - pappá szentelték. Akkor faragta a granadai katedrális számára Ádám és Éva nagy mellszobrárt és tervezte meg az új főhomlokzatot. A káptalan ugyan kilakoltatta a székesegyház tornyából, de kriptájában talált örök nyugalommal.

Míg meggazdagodva elhagyta a kiállítást, az járt az eszemben, miért nincs soha modern, élő művészektől egyházművészeti kiállítás. Nincs ihlet? Nincs kereslet? Nem érdekel a téma? Otthon megelégszünk nyomatokkal, az új templomok ékesítéséhez nem kell kiállítás? A kérdésekre nem találtam világos választ. Csak abban vagyok biztos, hogy kiállítás, mint Alonso Canoé, lámi jó, s kár, hogy nincsenek mai egyház-művészetiek.

Rónai Zoltán

MINDSZENTY EMLÉKHELY ESZTERGOMBAN

Az évenként megtartott Országos Mindszenty Zarándoklaton, idén Esztergomban ünnepélyesen megnyitották a Mindszenty Emlékelyet az egykori papelevél intézetben. A nagyszámú megjelenetek között láthattuk Mádl Ferenc köztársasági elnököt, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, a kormány és a közelet jeles képviselőit, a klérus kíséretében, a bazilika kriptájában megkoszorúzták Mindszenty sírját és előtte egyenként elhelyezték az emlékezés gyertyáit. Ezután mindenki a bazilika jobb oldalán álló Szent István király szobor elé vonult, a Mindszenty Emlékely bejáratához, ahol Rockenbauer Zoltán miniszter beszédét követően, Paskai László bíboros megáldotta és Mádl Ferenc köztársasági elnök megnyitotta az Emlékelyet. A megnyitót előtt Habsburg-Lotharingiai Mihály, a Mindszenty Alapítvány elnöke köszöntötte a megjelenteket és ezeket mondta:

Ma itt állunk, e nagy jelentőségű, történelmi helyen: azon a helyen, ahol első királyunk, Szent István született, ahol őt megkoronázták, és ott, ahol ő ezer évvel ezelőtt a magyar államot megalapította: Valóságos, áldott, szent föld ez!

Itt, ötvenöt évvel ezelőtt, a következőket mondta Mindszenty egy szentbeszédében:

„Esztergom szenteket nevelő, szenteket tökéletesítő, drága magyar föld Ez Esztergomnak a lelkesége. Akik ide járnak, a megszentelt, magyar történelmi múltunk szent levegőjét szívják, és nincs magyar város, amely annyi szentet adott, nevelt volna magyarnak, a nemzetnek és a dicsőséges egyháznak és az örökkévalóságnak, mint Esztergom.”

És ide hoztuk vissza Mindszenty bíboros, hazájába, testi maradványait, ezelőtt 11 évvel, Máriacellből a Bazilika kriptájába, ahogy azt ő végrendeletében hátrahagyta általános örökösének, a Mindszenty Alapítványnak, következő szavakkal:

„Ha Mária és Szent István országa felett lehull a moszkvai hitetlenség csillaga, vigyék testemet az esztergomi bazilikai sírba!”

Felejthetetlen marad számomra 1991. május harmadikán az a diadalút Mariacell-től Esztergomig.

Felejthetetlen a harangok zúgása mindazon falvakban, amelyeken a menet lassan keresztül vonult.

Felejthetetlen a hívének az éneke és imája, akik a zuhogó esőben a hosszú út szélén álltak - virágokkal és gyertyákkal a kezükben. Felejthetetlen a Himnusz fohásza, amely a hazatérő bíborost az egész úton elkísérte.

Felejthetetlenek a végeláthatatlan ember-tömegek, akik a hazatérő főpapjukat itt, a Bazilika előtti téren fogadták.

Felejthetetlenek II. János Pál pápa szavai Mindszentyről:

„Esztergom rendíthetetlen bíboros érseke magasztos erények példáját adta a katolikus világnak. Egy nagy lelkipásztor méltóságával hordozta a fejére helyezett töviskoronát: olyan magasztos egyházi személy emléket hagyta ránk, aki hosszú éveken át tudott imádkozni és szenvedni népéért.”

1991. augusztus 16-án itt, a Bazilika előtt újból nyilatkozott a pápa Mindszenty bíborosról:

„Öhajtom felidézni a szeretett és tisztelt elhunyt-főpásztor emléket, aki Krisztushoz és az egyházzal való hűségnek, valamint a hazaszeregetnek tündöklő tanúságtételét hagyta ránk. Mindig áldva fogunk nevére emlékezni.”

Ezen a helyen ... köszönetet mondok mindazoknak, akik támogattak és segítettek: de főleg azoknak a közvetlen munkatársaimnak, akik fáradhatatlan szorgalommal ennek az „Emlékelynek” megvalósítását lehetővé tették...

Azért, hogy létrehozzuk ezt az új „Emlékelyet”, nemrég áthoztuk a hercegprímás személyes tárgyait a máriacelli szerény, kis múzeumból, ide, Esztergomba.

Csak kevés emléktárgyról volt szó, mert amikor a bíborosnak 1971. szeptember 28-án

véglegesen el kellett hagynia hazáját, kétségtelesen a magyar történelem legszegényebb hercegprímása volt. Akárcsak az egyházától, tőle is minden tulajdon elraboltak.

De nem ezek a tárgyak, amelyeket itt bemutatunk, a legfontosabbak. Az „Emlékelynek” az elsődleges, kiemelt célja Mindszenty életét, személyiségét, kijelentéseit, tanítását, hazájáért és egyházáért vívott harcát és szenvedését új életre kelteni, megőriztetni.

Hogy ez megvalósuljon, a legmodernebb technikai lehetőségeket, eszközöket használtuk fel, és egy hang- és fényműziumot létesítettünk. Mindszenty életútját kísérjük nyomon Csehímdszenttől, szülőfalujától, egészen a végső hazatéréseig az esztergomi kriptába; olyan álló- és mozgóképekkel, amelyek részben még nem hoztak nyilvánosságra, olyan hangfelvételekkel, a prédikációk, az interjúk, a kirakatper utolsó napjának, az utolsó szó jogán tett kijelentésével 1949. február 8-án, akárcsak a kiszabadulása utáni első beszédével 1956. október 30-án, az ő félreismerhetetlen, jellegzetes hangjával.

Ezzel az „Emlékelyvel” beteljesítjük az Alapítványnak egyik fontos feladatát: Ápolni a főpásztorunk emlékét, írásait és tanításait terjesztetni, és üzenetét a következő nemzedékeknek továbbadni.

Az „Emlékely” jelmondatának azt a felírást választottuk, amely - közben híressé vált -, a szenvedő Krisztust ábrázoló, kis szentképen olvasható: „DEVICTUS VINCI...” - „LEGYŐZVE, GYŐZ...” Ezt a kis képet Mindszenty, szörnyű börtöne éveiben, mint egy csodát, mindig magánál tudta tartani, meg tudta írni. E kép előtt imádkozott, és erőt merített abból. Ez a jelmondat az ő és a nemzete életét, sorsát valóságában jelképezi.

És beteljesült a jelszó!

A szenvedés, a fájdalom és az áldozat magja kikelt. Magyarország szabad. Bilinecset lerázta, és feltámadt. A keresztény Magyarország túlélte a vészt.

Ez a feltámadt nemzet ma is nagy pártorára, Mindszentyre tekint, aki életpéldájával ma is előttünk megy és vezet, és korunk sok kérdésére feleletet ad. Akárcsak akkor, most is így szól hozzánk:

„Ne féljétek! Álljatok ki az igazságért! Harcoljatok az életért! Mindenekelőtt a meg nem született életért! Küzdjétek a családok megmentéséért! Tanítsátok a hitet! Beszéljétek félelem nélkül Istenről! Távollítsátok el magatoktól az emberfélelmet! Legyetek a föld sői! Legyetek a világ világossága! És imádkozzatok!”

Ha rá hallgatunk, ha példáját követjük, hazánk újból Európa keresztény védőpajza lesz, amint ezer éves történelme folyamán újból és újból volt. Akkor erős, öntudatos, keresztény Magyarországot viszünk be a közös Európába.

Nemcsak az eddigi elhangzott kijelentések miatt áll itt ez az „Emlékely”! Azt akarjuk, hogy emlékeztető, intő és figyelmeztető jel legyen azoknak a keresztényeknek, akiket még ma is, nem messze határainktól, hitük miatt üldöznek és diszkriminálnak, vallásukat nem gyakorolhatják szabadon.

Legyen intő és figyelmeztető jel ahhoz, hogy soha ne tudja többé egy istentelen és embert meggyalázó diktatúra hazánkat leigázni és letiporni. Úgy, ahogy azt Mindszentynek és egész nemzetének az utolsó évszázadban kétszer megélnie és megszenvednie kellett.

Azt kívánjuk, hogy ez az „Emlékely” vonzóerő legyen minden magyar, de főleg a felnövekvő ifjúság számára.

Azt reméljük, hogy a boldoggá avatása után, amelyért mi annyit fáradozunk, és mindnyájan imádkozunk, ez a hely pártalan nemzeti szentély lesz.

Fohászkozunk Isten anyjához, Magyarok Nagyszennyéhez és Szent István királyhoz, hogy járjanak közbe Istennél, hogy Mindszenty bíboros hamarosan - ahogy az itt álló (Szent István) szobor talpatán áll - ő is a mennyboltozat „tündöklő csillaga” legyen - együtt nemzetünk minden nagy boldogjával és szentjével.

Habsburg-Lotharingiai Mihály a Mindszenty Alapítvány elnöke

Londoni levél

A KERTÉSZKEDŐK VÉDŐSZENTJE

Itt a tavasz, egyre többet vakarászunk a kertben. Egyes orvos szakértők szerint a kerti munka a legegészségesebb sport, mert minden testrészünket megmozgatja. De amikor a kedves feleségem hetekig retentetes hátfájástól szenvedett egyetlen órácska palántaültető hajlógástól, háziorvosunk rámutatott a kertészkedés negatívumaira is, és azt tanácsolta, hogy ezen túl inkább számoljon üve gondozásra a virágot, ha nem akar meggörcsülni.

Az egyik angol újságban beklódtott kérdéseket a teljes olvasótábor plénuma elé bocsátanak, közös megválaszolásra. Egy előfizetőtől a minap az a kérdés érkezett, hogy van-e a kertészkedésnek védőszentje. A kérdező éppen arra szánta el magát, hogy nagy vidéki kertjében oszlopokkal övezett, rózsalugasokkal ékes sétateraszt építtet, és erre a munkára kérné az illetékes szent áldását. De melyik ez?

Az első befutott válasz szerint Szent Fiacrius volt híres kertész a maga idejében. Frországban született, de 628-ban átköltözött francia földre. Ott a Mieux-i püspök megengedte, hogy maga hasítson ki birtokot a latifundiumból: annyit, amennyi köré egy nap alatt barázdált tud húzni. Fiacrius a jókora területen kolostort alapított, ott imádkozott, böjtölt, és nagyon szép kertet ültetett. Azt híhetünk, hogy mi Szent Fiacriusról korábban soha sem hallottunk. De nem így van, mert az ő nevét viseli a régi kétfalvas bérkocsi, a fiáker. Párizsban egy Saint Fiacre képével díszített háznál, a rue St. Martin-en volt a bérkocsioszlop standja. Az elnevezés ráragadt a kocsiakra, s a franciából a bécsiek is átvették. Fiacrius természetesen a fiákereseknek is védőszentje, talán a mai taxikoknak úgyszintén. Szent Dorottya a mártír szűz a kertek őltalmazója, véli egy welszi levelező. Általában kezében rózsacsokorral, fején rózsakoszorúval ábrázolják. A legenda szerint Diocletianus császár idején ülték halálra, és örömmel nézett mártírsorsára elé, mert tudta, hogy a Paradicsomkertebe jut. Az ítélet kihirdetése után a bírósági jegyző, bizonyos Theofilus, gúnyosan szólt oda Dorottyához: „aztán küldj majd egy kis gyömmöcsöt, meg néhány szál rózsát a Paradicsomból”. S már másnap megjelent egy angyal, kosárnyi almával meg egy rózsacsokorral. Theofilus azon nyomban megért. Csak az a baj, hogy Dorottya napja február 6., amikor még korai kertészkedni.

A naptárra hivatkozik Stevens úr Londonból. Szent Gertrúdot tartja a kertészek szentjének, hiszen a néphí szerint, ha az ő napján, március 17-én szép idő van, akkor báran elkezdhétek kültetni a virágokat. Nivelsi Szent Gertrúd egyébként híres apácafőnök volt a maga korában (625-664), állítólag betéve tudta majdnem az egész Bibliát. A képeken azonban nem virágok által ábrázolják, hanem gondolataiba merülve látható, töprekedésében észre se veszi, hogy botján egy egérre mászik fölfele.

Mivel a készülő sétányt oszlopok fogják övezni, a lap egyik olvasója az oszlop szenteket ajánlja patrónusnak, az idősebb Szent Simont, aki Szíriában 37 éven át ült egy kőoszlop tetején, és az ifjabbat (nem volt rokona), aki szintén több mint harminc évig kucorgott a magasban. Az oszlop szentek az ötödik és a tizedik század között éltek Szíriában, Mezopotámiában, Egyiptomban és Görögországban, volt amelyek his kunyhót épített magának.

Végül egy tiszteletlen, de jó humorú levelőró egymondatos javaslatot tesz: a kertben biztos lesz komposzt, tehát magától értődően Compostellai Szent Jakab a legalkalmasabb védőszent. Ez az úr úgy látszik nem csak a szentek életével nem foglalkozott, de városnév-etimológiával sem. Mert a spanyol kegyhely Santiago de Compostella úgy kapta a nevét, hogy a legenda szerint ott van eltemetve: Jakab apostol, azzal Giacomoportolo.

Sarközi Máttyás

EURÓPAI MAGYAR PAPI KONFERENCIA

Az idei évben április 29-től május 2-ig a Würzburgban tartottuk idejüri papi konferenciánkat, püspökünk, *Miklósházy Attila* védnöksége alatt. A történelmi város szélén fekvő Schönstattzentrum, Marienhöhe adott otthont a szellemi és lelki elmélyedésre, a tapasztalatcserére és a paptestvéri találkozásra.

A mintegy 25 résztvevő Ausztriából, Belgiumból, Franciaországból, Németországból, Olaszországból és Svájcából érkezett, köztük öten olyanok, akiket már a Magyar Egyház küldött külföldi szolgálatra. Összességében sajnos kevesebben voltak, mint az előző években, hiszen a tavalyi év óta néhányan elköltöztek az Örök életbe. Értük imádkoztunk a szentmisében. Nyugodjanak békében. Voltak olyanok is akik nem tudtak eljönni, elfoglaltság, betegség, vagy idős koruk miatt. Szeretettel emlékeztünk meg róluk is, üdvözlöztünk küldve nekik.

A konferenciánk témája a Hittani Kongregáció „Dominus Jesus” nyilatkozata volt, amelyben *Nemeshegyi Péter* SJ professzor adott eligazítást, aki már több alkalommal tartott nekünk előadást, megosztva velünk Japánban szerzett tapasztalatait a más vallásokkal folyó párbeszédre vonatkozóan.

A szellemi töltekezésen túl a napi program kiemelkedő mozzanatai voltak a közös imák, a papi zsolozsma végzése és a koncelebrált szentmisék. A reggeli laudesben *Bagossy István* münsteri magyar lelkész elmélkedéseit hallgathattuk meg. Az első nap *Fejős Ottó* nyugdíjba vonuló németországi főlelkész vezette a koncelebrált szentmisét, akitől ez alkalommal búcsúztunk el, a második nap pedig *Valentiny Géza* ausztriai és *Dobai Sándor* belgiumi főlelkészekkel együtt

adunk hálát aranymiséjük alkalmából. A jó Isten adjon nekik sok kegyelmet hűséges szolgálatukért.

Az első nap délutánján dr. Peter Prassel prelátus, a Német Püspöki Konferencia nemzetiségi igazgatója az idejüri megisztelte a konferenciát látogatásával. Előadása, amelyben tájékoztatást adott a készülő nemzetiségi pasztorációs dokumentumról, eligazítást és bátorítást adott ahhoz, hogy Németországban a magyar lelkipásztorokdás szembesüljön a rá váró feladatokkal és jól beleilleszkedjen a befogadó ország Egyházának az életébe, osztozva annak gondjaiban és örömeiben.

A második nap került sor az egyéni beszámolókra, amelyet a konferenciát szervező *Cserháti Ferenc* a külföldi magyarok püspökének európai delagátusa nyitott meg, aki az idejüri év elején németországi főlelkései kinevezést is kapott. Az ÉLETŰNK szerkesztőjeként kérte a paptestvérek közreműködését. Az egyes országokban folyó lelkipásztori munkáról a főlelkészek számoltak be, amely alapján érzékelhető volt, hogy az egyes országok püspöki karai különböző módon viszonyulnak a nemzetiségi lelkipásztorokdához. A felmerülő nehézségek mellett öröm, hogy számos helyen a magyar közösségek nem öregszenek el, tapasztalhatók a megújulás jelei.

A konferencia most is elérte célját. Találkoztunk egymással mi, magyar papok, akik Európa különböző országaiiban szétszórva, a szétszórta élő magyar hívek lelkipásztori ellátásával foglalkozunk. Jó volt pár napot együtt tölteni, megosztani gondolatainkat és örömeinket, és építeni egymással a testvéri papi kapcsolatot.

Németh László

Fiataloknak

ROSSZ TÁRSASÁGBAN

„Miért eszik Mesteretek vámosokkal és bűnösökkel?” (Mt 9, 9-13)

Máté vámos volt. Munkahelye Kafarnaumban, a Genezáréti tó partján, egy kis városban volt. Kereskedők, árusok sokasága vonul el vám-asztala előtt, s ő híven teljesíti feladatát. Nem csoda, ha megvető pillantások kísérik minden mozdulatát, hiszen az idegen elnyomók kiszolgálója. Az ő kincstárukat gazdagítja gyűlölt munkájával.

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY...

Folytatás az első oldalról

Krisztustól kapott küldetéséhez hozzátartozik, hogy szavakkal, munkájukkal, életükkel a társadalom valódi építő kövei legyenek. A keresztnyeny hitüköböl fakadóan a közösség építői lelkiismeretes, önzetlen munkájukkal, szemük előtt tartva a közösség lelki és anyagi javait. Krisztus evangéliumára figyelve meg lehet találni minden helyzetben a helyes utat a krisztusi főparancs teljesítése és az evlilági feladatok elvégzése között. A helyes út megtalálásában igazi megvilágosítást és erőforrást nem az emberi megdolgozás, hanem az Istenöl eredő bölcsesség nyújt, amint a szentlektében hallottuk: „A hívőnek az Úr megmutatja az igaz utat, föltárja előtte Isten országát és megtanítja a szentek tudományára. Megáldja munkáját és gazdagon megjutalmazza fáradozását.” (Bölcs 10, 10-11)

Szent László emlékezete adjon indítást, hogy a hívek a Krisztustól kapott küldetés és felelősséget a közösség építésében keresztény szellemmel betöltsék, és közös szentjeink életpéldájára feltekintve - a Szentírás szavaival élve - segítse őket Isten a szentek tudományának az elsajátítására, és gazdagon jutalmazza meg a közösségért végzett fáradozásukat. □

Egy napon Jézus halad el vámasztala előtt. Rátékint és megszólítja. Nem megvető, ellenséges tekintettel, hanem barátságosan, keresve, úgy, ahogy elvesztett barátját keresi valaki a zajongó tömegben. „Kövess engem!” - szólítja. Máté döbbenet fordul feléje, hinni sem akar fülének. Nem tudja ez az ember talán, hogy vámos vagyok, a megvetett, akinek láttán mindenkinek ököibe szorul a keze? Máté engedelmeskedik, mindent hátrahagyva követi Jézust, mert megéigzi ez a kereső, kutató tekintet. Örömeiben ottho-nába hívja, lakomat készít, ahol - az írástudók és farizeusok megdöbbenésére - „sok vámos és bűnös” is asztalhoz telepszik.

Botrány! - kiáltják - miért tesz Mesteretek valami olyat, ami teljesen ellentmond hagyományainknak? Mi fog történni, ha a „jók” a „rosszak” közé keverednek? Talán megváltoznak és felhagynak bűnös mivoltukkal? Nem, ez reménytelen... Inkább a fordítottjában hisznek. A rossz megfertőzi az embert, lealjasít, áru-lóvá tesz... „Miért eszik Mesteretek...?”

A vádlók kérdésére Jézus válaszol: „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek.” Furcsa válasz, nem értik Jézus mit akar ezzel mondani. Ők, a jók lennének betegek? Ugyan, nevetéses... S vámosok? Ők azonnal megértették: Jézus az ő orvosok, az ő közlése, barátsága enyhülést ad. Szeretnék lenni a törvényszegés, a hűtlenség terhé, feledni mindent, ami rossz és megvetendő volt életükben. S az apostolok? Bizonyára csodálkozva kérdezték: mi hová tartozunk? Jók, tökéletesek, egészségesek vagyunk, vagy anélkül, hogy tudnánk, valamilyen rejtett kór lappang bennünk is? Mi hová tartozunk?

Pál atya

A PAPI HIVATÁSOK HELYZETE MAGYARORSZÁGON 2002-BEN

Írta: Bosák Nándor debrecen-nyiregyházi püspök

1. Aranymiséje alkalmából Valentiny prelátus úr arra kért meg, hogy néhány mondatban számoljak be a magyarországi hivatások helyzetéről. Valószínűleg azért, mert a Magyar Püspöki Konferencia Papsággal foglalkozó Bizottságának vagyok a tagja, püspökek szentelésemlépedig több, mint másfél évtizeden át a papnevelés volt a feladatomban.

2. Néhány számadat. A legutóbbi népszámláláson a teljes lakosság 55 %-a, tehát 5,5 millió ember vallotta magát katolikusnak (ebből gk. 2,8 %)!. A korábbi szociológiai felmérésekhez képest ez jobb eredmény. A lelkipásztor munkát 1635 aktív egyházmegyés pap látja el az országban. Ezen felül az 580 szerzetespap közül kb. 270-en végeznek még aktív tevékenységben. Az aktív világi pap egyharmada 60 év fölött van, kétharmada pedig ettől fiatalabb. Hogy ezek a számok kissé pasztikusabban álljanak előtűnk, tegyünk egy kis összehasonlítást: Magyarországon egy papra 2500 megkeresztelt katolikus gondozása hárul. Ez a szám Csehországban 2200, Franciaországban 1800, Szlovákiában 1500, Németországban és Ausztriában 1300.

3. Milyen a papi utánpótlás? 2000-ben 436 egyházmegyés kispap és 62 szerzetes növendék készült a papságra. Ezek között kb. 100-an a határokon túlról érkeztek, akik egy része visszatér szülőföldjére, mások az anyaországban kívánnak maradni.

Magyarországon a 80-as évek közepén volt a legalacsonyabb a hivatások száma, országosan kb. 200-250 papjelölt volt a szemináriumokban. Ez a szám attól kezdve folyamatosan növekedett, és mostanra megduplázódott. Az utóbbi években ez a szám állandósulni látszik. Összegezve tehát mondhatjuk, hogy emelkedett a hivatások száma, de ez még nem elég ahhoz, hogy megakadályozza a papok számának csökkenését. Egy példa: 1999-ben 40 új papot szenteltek. De ebben az évben 67-en haltak meg és 8-an kiléptek. Még ha számba vesszük is, hogy ezek egy része már nyugdíjas volt, akkor is nyilvánvaló a csökkenés.

4. A problémát nemcsak a számbeliség okozza. A minőségben is vannak hiányosságok. A papságra jelentkezők hozzák magukkal azokat a terheket, amelyek általában jellemzők a fiatlásra. Sok a lemorzsolódás. Ezért a papnevelésre a szokottnál is nagyobb feladat hárul. A püspöki Konferencián az elmúlt időben több alkalommal tárgyaltunk a papnevelés kérdéséről, mert érezzük, hogy a papképzés megújulásra szorul. A kb. 450 kispap jelenleg 9 szemináriumban tanul, így bizony nagy gond a megfelelő nevelő gárda kiállítása.

5. Összefoglalva tehát a következőket mondhatom: Magyarországon még jelenleg is csökken a papok száma, de közeliedünk egy bizonyos szinthez, ahol remélhetőleg állandósul a papi létszám, és ettől már nem vagyunk messze. Fontos tehát, hogy ennek figyelembe vételével alakítsuk

a lelkipásztorokdás struktúráit, nagy gondot fordítsunk a papság szellemi és lelki megerősítésére, és a papi hivatások ápolására. Összehasonlításlal megnéztem, hogy hogyan viszonylik egymáshoz a papok és a kispapok száma különböző országokban. Magyarországon 100 papra 26 kispap esik. Az osztrák egyházmegyékben 6, Németországban 7, Olaszországban 6. Ez az összehasonlítás - tudom - nem teszi rózsásabbá a mi helyzetünket. Inkább arra jó, hogy jelezze, a válság erősen környékezi a gazdagabb nyugati országokat, és próbáljuk magunkat megvédeni a válságot előidéző tendenciáktól. Meg vagyok róla győződve, hogy a hivatások helyzete a keresztény közösség lelki minőségének is fokmérője.

¹Református: 15,8 %; evangélikus 2,9%; szekták: 1 %; sehová nem tartozik: 14 %

MAGYAR ARANYMISE BÉCSBEN

Idézet egy meghívóból: „Kérem, segítsék... imádkozni, hogy azt, amit 50 éves papságom alatt gondolatban, szóban, cselekedetben és mulasztásban vétkeztem, az Úr megbocsássa és így irgalmat tiszta szívvel magasztalhatassuk, halálát és feltámadását hirdethessük.” Ezekkel a kedves, közvetlen szavakkal invitálta Valentiny Géza, apostoli protonotárius, „paptestvéreim, rokoni, barátai, ismerőseim” május 7-re, Bécsbe, az Ir-galmas Nővérek kápolnájába az évforduló megünneplésére. Más szóval: aranymiséjére. Az ünneplők szinte az utolsó helyig megtöltötték a nagy bőkezűséggel épült kápolnát.

Egy aranymise mindig megható szent cselekmény s ezuttal, ha szabad így mondanom, az aranymise jóvoltából egy új vonással gazdagodott. A prédikációt (jelen esetben a laudációt) nem meghívott nagyság, hanem maga az ünneplő mondotta. A váratlan fordulatot így magyarázta: nem akart senkit abba a helyzetbe hozni, hogy elárassza őt dicsérettel annyira, hogy egy idő múlva a „hallgatók” már nem is tudják, kiről beszél. S Valentiny Géza ebben a többek számára nem egészen ismeretlen, szeretetreméltó „Valentiny stílus”-ban folytatta: jó tíz perc alatt megrajzolta finom humorral átszótt, helyenként onkrikatikával színezett önarcképet, megnevettetve hálás „hallgatókat”.

A szentmise után a kedvesnővérek lát-ták vendégül a meglepeteket. A vendégeket két ünnepi díszbe öltöztetett terem várta, ugyancsak felszított asztalokkal, gazdag büfével, s a nővérek végtelenül figyelmes vendégismeretével. A vendégek közt első helyen Bécs emérlített érseket, Könyg kardinalis két emlékfenem, aki korát meghazudtolva mozog és társalog, pedig már közelében jár a 100-hoz, mint a 90-hoz. A vendégekről el lehet mondani, hogy kis Közép-Európa különböző tájairól érkeztek, olyan tájakról, ahol valamelyik minőségében az ünneplőt is dolgozott, vagy ahová távolról segítséget nyújtott valamilyen akcióhoz.

Legalább néhány adat a színes, változatos „Valentiny-karrierből”. Valentiny Géza Bécsben, mint a Pazmanium tagja végezte el a teológiát. Lelekipásztori munkáját - betegsége miatt egy voralbergi helyi faluban kezdte, ahol ismerettségre, kapcsolatra tett szert. (A hálás voralbergiek egyetlen évfordulójáról se maradt el, ezúttal is ott voltak Bécsben.) Néhány év múlva Valentiny Gézát visszahívták Bécsbe, rövidesen a német püspöki kar európai segélyalapjának lett magyar referense, s nyugodt lényével; diplomatikus modorával különösen értékes munkát végzett a magyarországi és környékbeli magyar egyházak anyagi és szellemi értékeinek támogatása, átmentése érdekében. Közben kineveztek, bécsi munkakörre meghagyásával, a nyugat-németországi magyarok főlelkészévé. Gondoskodnia kellett a magyar lelkipásztori szolgálat folyamatoságáról. Emellett elnöke volt a Burg Kastl-i magyar gimnázium iskololbítóztottságának is. Németországi megbízatásának lejárta és az európai segélyalap majdnem egyidejű megszűnése után ő lett az ausztriai magyar főlelkész, de emellett maradt még ideje, hogy tanácsadói szerepet vállaljon szociális segítő munkát végző szervezeteknél. S ne felejtsek el: Valentiny Gézának még egy munkaköre van: évek óta a kedvesnővérek spirituálisai.

Amikor elhagytuk az ünnepségtér színhelyét, valaki felsőhajtott: csupa szeretetet sugároz az a hely... S ehhez az aranymisés spirituális is valami köze lehet, gondoltam magamban.

András Károly

LEVEGŐT

Rövidítve

Ó, én nem így képzeltem el a rendet.
Lelkem nem ily honos.
Nem hittem léte, hogy könnyebben tenghet,
Aki alattomos.
Sem népet, amely retteg, hogyha választ,
Szemét leüsitve fönt sánda választ
És vidul, ha toroz.

Én nem ilyenek képzeltem a rendet.
Pedig hát engemet
Sokszor nem is tudtam, hogy miért vertek,
Mint apró gyermekeket,
Ki ugrott volna egy jó szóra nyomban.
Én tudtam - messze anyáim, rokonom van,
Ezek idegenek.

Felöttem már. Szaporodik fogamban
Az idegen anyag.
Mint szivemben a halál. De jögom van
És lélek vagy anyag
Még nem vagyok s nem oly becses az irhám,
Hogy érett fővel szótlanul kibírnám,
Ha nem vagyok szabad!

Az én vezérem bensőmből vezérel!
Emberék, nem vadak,
Elsők vagyunk! Szívünk mi vágyat érlel,
Nem kártok adat.
Jöjj el szabadság! Te szűl nekem rendet,
Jó szóval oktass, játszani is engedj
Szép, komoly fiadat.

József Attila (1905-1937)

SZAMOSI JÓZSEF

SZENT HEDVIG ÉS A MAGYAROK

Kissé kifutottunk az időből. Ez azonban egy havonta egyszer megjelenő lapnak megbocsátható. Amiről itt szó lesz, időtálló téma, bár most aktualitáshoz kötik. Az aktualitás: a Magyar Kurír (félhivatalos egyházi lap) adta először hírel, hogy Nagy Lajos király legkisebb leányának, Hedvignek (a lengyelek Jadwigának), aki Lengyelország és Litvánia királynője volt, ereklyéje szülőhazája földjére érkezett. Krakkó érseke, Franciszek Macharski bíboros hozta el az ereklyét és az egri Minoritatemplomban Szent Kinga és Boldog Jolánta Árpád-házi királylányok ereklyéi mellé helyezték. Eddig a jelentés. Mít tehetek hozzá? Néhány, részben talán már ismert, de inkább nem eléggé ismert adalékot. Félreértések elkerülése végett jegyezzük meg mindjárt, hogy most Magyarországi Szent Hedvigről beszélünk, mert van egy másik, az itt Bajorországban különlegesen is tisztelt Sziléczi Szent Hedvig. A berlini Hedvig Katedrális az ő nevét viseli! (Ezért ajánlom, hogy a mi Hedvigünket nevezzük el - régebben is már ajánlottam - megkülönböztetésül *Magyarországi Szent Hedvignek*. Azt is előhozhatom egy korábbi eszmefuttatásban, hogy mi magyarok, legalábbis egyháztörténelmünk, ugyancsak mostohán bánik magyarföldi szentjeinkkel, kivált a női szentekkel. Kivétel természetesen az egész világon ismert Szent Erzsébet és talán Szent Margit is. Az előbbit az egész németnyelvű területen Thüningiai szentként ismerik, de a latin területeken (Itália, Franciaország stb.) *Magyarországi* a megkülönböztető jelzője, nekünk pedig *Árpád-házi*. A kedves Szent Margitot Gárdonyi remek regénye, „Az Isten rabjai” már ifjúságunkban szívünkbe oltotta. Róluk nem kell itt szót ejteni.

Az utóbbi időben sikerült a köztudatba elültetni, hogy Skóciai Szent Margit a mi István királyunk *vérszerinti unokája* volt. És nyolc gyermek anyja.

A Magyar Kurír kommentárja egy mondatban futólag megjegyzi, hogy Hedvig a pogány fejedelemmel, Jagelló Ulászlóval kötött házasságával, „igen nagy áldozatot hozott a litvánok megkeresztelkedéséért”. Mi volt ez az nagy áldozat? Feleljünk rá röviden. Tudnunk kell ehhez, hogy Hedviget már a bölcsöben eljegyezték Habsburg Lipót osztrák herceg ugyancsak gyermekkorú Vilmos fiával. 1377-ben a Duna menti Hainburgban az ünnepélyes eljegyzésre is sor került. A „bölcső-diplómia” ritka kivételként, Hedvig és Vilmos később megszerették egymást. De közbeszólt a történelem. Nagy Lajos halála után az örökösödési rend szerint nagyobbik leányát, Máriát illette a magyar, s ezzel együtt a lengyel trón. Csakhogy Mária már Luxemburgi Zsigmonddal, a későbbi magyar király- és német-római császárral volt jegyben, s a lengyelek, élükön Opulai (Oppelni) Lászlóval, aki a magyar király helytartója és Hedvig gyámja is volt, semmiképpen nem akartak maguknak *német herceget*. Így aztán sietve a 11 éves Hedviget, 1384-ben a gneseni érsek, Krakkóban lengyel királlyá koronázta. Közben Vilmos, a vőlegény, boldogan sietett Krakkóba a már dátumra kitűzött esküvőjének előkészítésére. Ekkor azonban váratlan szereplő jelent meg a színen. A vitez, még pogány hiten lévő rettegett szomszéd, Jagelló litván nagyfejedelem fé-

nyes küldöttség útján feleségül kérte a kis Hedviget. Kezéért kész volt egész népével együtt megkeresztelkedni és Litvániát Lengyelországgal unióban egyesíteni. Hedvig irtózáttal gondolt egy ilyen házasságra, anyja sem akart erről hallani. De a lengyel papság és nemesség ilyen ajánlat után egyöntetűen Jagelló pártján állt, az Egyháznak sem lehetett közömbös a litván népek a nyugati kereszténységhez való csatlakozása. Még azonfelül Lengyelország legveszedelmesebb ellensége volt a kérő. Vilmos előtt így bezárultak a kapuk, pedig Hedvig két-ségebe próbált Vilmosttal találkozni.

ada a nálánál 26, egyesek szerint ennél is idősebb, harcokban edzett, morc kinézésű Jagellónak, aki felvette a II. Ulászló nevet. A harcias litván népet, amelyet Nagy Kázmér és Nagy Lajos is hasztalan próbált háborúval is megtéríteni, most egy törékeny, félig gyermeklány önfeláldozása vezette a kereszténységbe.

Az összesereglett vendégek közül, akik a történelmi esküvőn jelen voltak, ketten feltűnően hiányoztak: a menyasszony egy évvel idősebb testvére, *Mária magyar királynő*, valamint anyjuk, az *özvegy magyar és lengyel királynő*. Körülöt-

Jan Matejko (1838-1893) híres történelmi festménye

Mondják, egy hatalmas szekercével (bárdal) már éppen levérni készült a várkapu zárját, hogy vőlegényével találkozzék, de ebben az utolsó pillanatban megakadályozták. *Jan Matejko* lengyel festő képe azt a drámai mozzanatot örökítette meg, amikor Hedvig kezéből Garrai Demeter, a hűséges kincstárnok kivieszi a bárdot annak jeléül, hogy maradjon. Mikor aztán - a hagyomány szerint - Hedvig a kápolnában imádkozott, s egy „égi hang” ugyanezt tanácsolta neki, Hedvig lemondott eddigi dédelgetett ábrándjairól s a szerelméről való lemondást választotta. Vilmosnak menekülnie kellett Krakkóból, soha többé nem találkozott.

Jagelló megkeresztelkedése után három nap múlva, 1386. február 18-án, Hedvig, a „mindenkit elbájoló angyalarcú királynő” - vegyük ezt mi is szószertű. Miért is ne. Gondoljuk el, egy 13 éves, alig bimbózó serdülőkorba lépő leányról van szó, akinek anyja is, hihetileg szép lehetett. A máriacelli kegykápolna oromzatán látható arcmása is, ahogyan az egykorú szobrászmester márványba faragta, erről tanúskodik. Azon is lehet tündönni, mi okból választotta vajon Nagy Lajos *minden dinasztikus fontolgatást mellőzve*, éppen a „bosnyák lányt”, hiszen vele „rangján alul” házasodott össze? Talán ezért is az esküvőt igen szerényen, majdnem titokban tartották meg. De mégiscsak rangon alul ahhoz képest, hogy Lajosnak Luxemburgi Károly, a későbbi IV. Károly cseh király és német-római császár Margit nevű leányát szánták (12 éves korában hozzá is adták), de Margit korán meghalt, nem maradt gyermeke. Ezután jelenik meg az új menyasszony. Nos, visszatérve a történelmi rendre, ott tartottunk, hogy az „elbájoló” kis Hedvig a krakkói domban kezét

tűk éppen akkor véres események zajlottak s elérte őket is az Anjouk életét kísérő sorstragédia, a délvideki lázadók Erzsébetet saját lánya személtárára fojtották meg Novigrádban.

Hedvig további életéről kevés bizonyosságot tudunk; hihetetlen fegyelemben élt, amit a keresztény hívők *aszkeziának* neveznek. Olyan erkölcsi nagyság jellemzi, mint Árpád-házi nagynéjei: Szent Erzsébet és Szent Margit életét. Pedig nem lehetett könnyű az alig serdülő lánynak idegen országba kerülve, elszakadva anyjától, testvérétől, elszakítva szerelmétől vállalni a sorsát. Sokat utazott - mondják, folkarolta a szegényeket, kórházat, iskolákat alapított, sokat tett a krakkói és prágai egyetem fejlesztése érdekében. Amikor férje az ellene felkelők ellen erőlesen fellépett s jószágait elkobozta, Hedvig visszaadta azokat. Ez időből való egyetlen feljegyzett mondata: „*Ha visszaadnak elvett javaikat, ki fogja visszaadni elsírt könnyeit!*”

Hedviget lengyelek és litvánok, bizonyonnyal jóokan, magukénak vallják. Mennyiben tarthatjuk magunkénak mi, magyarok? De hát őt valójában *Magyarországi Szent Hedvignek* kellene nevezni, hiszen mind apát, mind anyai ágon, egyazon fokon, az árpád-házi szentkirályok *vérszerinti ivadéka*, minthogy Nagy Lajos dédanyja, Mária-, és feleségének, Kotromanic Erzsébetnek a dédanyja, Katalin, édes testvére, mindketten V. István magyar király leányai. Egyébként „bosnyák” Erzsébet s természetesen Hedvig is a közismerten magyarszemlű vésgrádi udvarban nevelkedett, ott pedig a magyar nyelv tudása „kötelező” volt. Mi sem mutatja ezt jobban, minthogy Hedvig magyar gyóntatót vitt magával Krakkóba.

1392-ben Mária nővérével együtt nagyobb utazást tett magyar földön. De mindezeknél erősebben élt benne magyar öntudata; nővére, Mária halála után annak férjét, Zsigmondot nem ismerte el magyar királynak, a magyar trón törvényes örökösének egyedül magát tekintette. Házasságából egy leánygyermek született, akit nagyanyjáról kereszteltek Erzsébetre, de a Nagy Lajos-unoka hamarosan meghalt s nem sokkal több az öt világra szülő édesanyját is gyermekágyi láz vitte el 1399. július 17-én Krakkóban. A krakkói Wawel-székesegyházban van eltemetve.

Hedviget, Jadviát a lengyelek már életében szentként tisztelték és a történetírók uralkodásának rövid idejét Lengyelország legszerencsésebb és legvirágzóbb korszakának tartják. Szenttéavátását a lengyelek már 1419-ben kérelmezték Rómától, de a dicséretes kezdet, - akár a mi Szent Margitunké - hét évszázadon keresztül a történelem viharzásában elakadt. Csak II. János Pál pápa avathatta szentté Krakkóban 1997. június 8-án. □

A SZÁMÚZOTT KIRÁLY

80 éve hunyt el IV. Károly

Utolsó királyunk tragikus sorsát találóan jellemzi a szombathelyi püspöki palotában elhelyezett méltóságos emléktábla felirata: „Letiport nemzete régi dicsőségét feltámasztani 1921. március 26-án, nagy-szombaton este e házába jött IV. KÁROLY király, de 10 nap múlva április 5-én töviskoronával tért vissza szomorú számkivetésébe.”

Dunántúlon még található egy-két tárgyi emlék, mint például a Cirák-i kápolna, amely IV. Károlyra utal, de többségüket már a feledés homálya fedi. A világszemben, amilyen hirtelen jött, úgy el is tűnt. Amíg politikai ellenfelei cselekedtek, egy letűnt világ utolsó, szerencsétlen királya misét hallgatott. A sors különös ironiája, hogy ő, aki nem trónörökösnek született, király lett, hogy a békeszeretőnek a bűnbak szerepe jutott. Feleségével, Zita királynővel és 7 gyermekével Madeira szigetére száműzték. Szegényen és betegen sorsát elfogadva mély keresztény alázattal ajánlotta fel életét engesztelésül a népek közötti békéért. Isten akaratában megnyugodva 35 éves korában, mint jó családapát 1922. április 1-én szolgáltatta magához az Úr. Így vált élete Istennek tetsző áldozattá, melyről fekete vaskoporsója mellett emléktábla így tanúskodik:

„IV. Károly Isten kegyelméből Magyarország apostoli királya az Oltárszent-séget imádvá mondta: Legyen meg a Te akaratod.”

Nyolcvan év után sok minden megváltozott. A szegény kis Madeira az idegenforgalom révén egy gazdag és ismert szigetgé fejlődött.

Míg másutt régi szent helyek egyre inkább turistaattrakcióvá válnak, Madeirán ennek ellentétes folyamatát tapasztaljuk. A kizárólag pihenésre, szórakozásra érkező turisták közül egyre többen zárandokolnak fel a Monte-I-Nossa Senhora templomba, IV. Károly közbenjárását kérve, akinek boldogáavatása folyamatban van. Ez év április 7-én a párizsi Magyar Katolikus Misszió zárandokai, miután Lisszabonban felkeresték páduai Szent Antal szülőházát, Madeira szigetére repültek, hogy kiengesztelődve a múlttal végleg búcsút vegyenek a 20-ik század összes szörnyűségétől. E zárandoklat húsvét második vasárnapjára esett, amikor II. János Pál pápa az Izrael-palesztin háborúra utalva arra szólította fel a világ keresztényeit, hogy az igazságos békéért imádkozzanak. Így találjuk meg mi magyarok is hazánk fájdalmaival és népnünk szenvedésével helyünket a földi zárandokútját járó egyetemes Egyházban. Ebben előzött meg minket 30 évvel ezelőtt Mindszenty bíboros prímás, aki portugáliai útja alkalmából zárandokolt el Madeira szigetére. A szentmise után IV. Károly koporsójához vonultunk, amelyre a magyar millenniumi zászló kicsinyített mását helyeztük, azzal a kívánsággal, hogy hamarosan utolsó apostoli királyunkat is boldogként tisztelhesük.

Molnár Ottó, Párizs

Hedvig szüleinek, Nagy Lajosnak és Erzsébetnek, egykorú, márványba-faragott arcmása a máriacelli kegykápolna oromfalába illesztve. (Peter Parler iskola az 1370-es évekből.)

GODÓ PÁTER KÁLVÁRIÁS ÚTJA

Látogatás a Godó-portán

Befejező rész

RIMNIKITŐL SZENTANNÁIG

- Születésem után a családdal együtt emeltem, a keveremesi határnál - folytatja emlékezését Godó páter. Hogyne, Kútason, a Cigánka nevű határreszen.

- Apámnak vagy nyolcvan hold földje volt, tizenkét lóva, mindene. Jól éltünk. Eleven gyerek voltam, szerettem a parasztelepet. Együtt nőttem föl a tanya- si magyar, román, sváb gyerekekkel; románul, németül tőlük kaptam az alapot.

- A gyulafehérvári egyházi iskolában tanultam; ott is elég pajkos voltam, piszkáltam a lányokat! Meg-meghúztam a hajukat. - Örültem, amikor hazajöhöttem.

- Papnövendék lettem, jezsuita. A rend, a Jézus Társaság, hogy nyelvet tanuljak, Krakkóba, Rómába is kiküld iskoláztatni.

Elég nehéz szóra bírni - mondja Godó András. Valamit csak-csak kiszedek belőle a szentannai öregotthonban (1994-ben).

- Tizenkét évet töltöttem börtönben, hat év internálás. Nyolc évig Moldvában, Rimniken egy szűk, háromszor három méteres lyukban voltam. Magánzárkában, egyedül kellett lennem.

- Nem csoda, hogy időnként bezártak! A kommunista időkben háromszor kerültem börtönbe. Például egyszer amikor a kommunista békepapokat küldték volna a nép nyakára, megszerveztem, hogy nép a falujából, ahova már betelepedett volna a békepap, misére átment a szomszéd faluba. Ment utánuk a lovasrendőrség, de akárhogy szidták az embereket, hogy fut... így, fut... amúgy, azok csak átvonultak a szomszédba.

A tüdőbajt, amelyből öregkorában kigyógyították, a tömlőcben szedte össze - emlékezik Godó András.

Éppen misézük, amikor rányitok. Vagy húsz német vénauszonyknak s negy- öt apácának prédikál németül a szentannai otthonban.

Az öregotthon - ahol (a tervezett Kisiratos helyett) vén korára meghúzó- dott - németországi segítséggel a régi katolikus konviktusból kialakított, emeletes házban kapott helyet. A menhelyen negyvenen férnek el.

*

Az egyik bentlakó, Holczer bátyám - nyolcvanegyhány éves - most költözik ide Adarólr. Mindenkiért eltemetve, utóljára a feleségét is. Mészetne Németországba, de inkább idejón.

- Amikor Németországban jártunk, mire visszajöttünk, kiraboltak bennünket. A szomszéd cigánycsalád apránként mindent elhordott, festményt, ezüstkanalat s villát - regél Godó atya legújabb lakótársra. Van kiknek vigaszt nyújtani Szentannán is.

*

- A tévé Magyarországon filmet mutatott be rólam, de lesz egy több órás is, a filmgyár! Megmondtam nekik, hogy csak akkor vetíthetik, ha már nem élek. Nem akarom látni magam.

Nekem sem mond semmit magáról. Mert alig emlékszik valamire? Mert ha bármi (?) eszébe jut, annál részletesebben adja elő.

- 1930 táján, amikor a Godók meg akarták venni a Krosán-malmot, egy nagy csapat cigány tört ránk éjszaka. Összeverték bennünket, de a pénz nem került elő, mert előtte bankba tettem a családot, hogy ott biztonságban legyen. A rablókat végül elfogták. Amikor dolga- végezten távoztak, azt mondták: „Egy fánál találkozzunk!”. Simándnál, csendő- rök vártak rájuk az út menti fánál.

Vittem atyámnak egy-egy példányt a Magyar Krisztusból, meg Virt László

nak az erdélyi katolikus ellenállásról szóló könyvéből - gyorsan beütötte a pecsét- jét, az már az övé!

Ad egy sokadik másolatot temesvári kitüntetések mondott beszédjéből. Szidja a magyarországi főpapokat, akik az elmúlt évtizedekben behódoltak a kommunistáknak, s közben pálinkával kínál. (Azaz skót viszkivel.)

Hogyne emlékezne neves elődjére, Hodács öspörösré! Iratosi író, műfordító hittanár a XX. század első felében.

- Mindig attól félt, hogy nem lesz mit ennie...

*

KÖZÉPKÖRÖSZT

Tömösvárt a püspökségen vette át Entz Géza címzetes államtitkártól, az anyaország Határon Túli Magyarok Hivatala vezetőjétől a Magyar Köztársaság Érdemrendjének középkeresztjéért.

1994. Szent György hava 28. napján - Virágvasárnapon - valahogy így köszönte meg az elismerést:

... Ez a kitüntetés elsősorban nem engem illet meg, hanem azokat az ismeretlen hősöket, akik szavamra a halálba mentek.

Volt idő, amikor Románia összes katolikus püspöke le volt zárva és börtönben haltak meg. Ha életben egy-kettő haza is jött, mint Agoston főpásztorunk és atyánk, vakon hagyta el a fogházat és pár héten belül itthon hunyt el, Temesvárt. Bemutatták neki, mit jelent a papi engedelmség.

A katolikus papság jó hányada, kb. 120 színtén börtönt járt, akik viszont otthon maradtak, lelkileg talán többet szenvedtek, mint akik „beérkeztek”. Zaklatás, félelem és lelki szenvedés volt sorsuk.

... A temes-szlatai katolikusok görög-keleti testvéreikkel együtt fejszével, kaszával felfegyverkezve, halálra szántan védtek meg a falu közepén felállított ősi keresztet, amelyet a kommunista hatóságok el akartak onnét távolítani. És a kereszt ma is áll, hirdetve az egyszerű nép ragaszkodását Istenéhez.

A bihari keresztények ragaszkodása az Úr szentélyéhez, mind csak az egyház- történelem, hanem a világtörténelem egyik fénypontja. A hatóság le akarta rombolni Szent László Várad központjában lévő ősi templomát. A kereszténység válasza megrendítő volt. Katolikusok, reformátusok, román ortodoxok imádkoz- va álltak őrt, hogy életük feláldozásával akadályozzák meg a vörös hatalomnak ezt a sántai tervét.

... És a templom áll, hogy örökre hirdesse a bihari keresztények hitét.

... A temesvári nagy forradalom szintén a keresztény nép műve volt. Talán elő- ször talált egymásra a hősi városban minden nemzet. Először nyújtott kezét a román és a magyar, és először történt a történelem folyamán, hogy az igazi román kimondotta ezt a mondatot: Magyar testvéreink. Megérezte a magyarság vértől átitott hűségét nemzetéhez, látta a szegény Magyarország teherautóit megrakva élelemmel az éhezőknek, ruhát és gyógyszert a rászorulóknak. Először életünkben szakad fel lelkünk mélyéről az a különös érzés, amit így tudnánk visszaadni: Uram, milyen egyszerű volna a kénynek maradni örökre és akkor ez a kénynek Európa két legboldogabb népe lenne...

Ahogy Magyarország határa szent és sérthetetlen, ugyanolyan sérthetetlennek tartjuk a szomszédos országok határait. Megvagyunk mi erdélyiek győződve, hogy ezer bécsi döntés nem fosztja meg a román népet Erdélytől... De ugyanakkor ha az összes ördögök feljönnek a pokol fenekéről és nagyhehű kutyákká változnak, hogy darabokra tépjék az erdélyi

REIZER PÁL PÜSPÖK HALÁLÁRA

Április 24-én ezrek és ezrek álltak körül Reizer Pál szatmári megyéspüspök koporsóját, közöttük mintegy háromszáz pap, egyházi és világi méltóságok sokasága határainkon innenről és túlról, az egész Kárpát-medencéből, hogy aztán, a székesegyházi ceremóniát követően, ragyogó napsütésben és valóságos diadalmenetben elkísérjék a szatmáriak szeretett Főpásztorának földi maradványait a Szamos-hídon túli római katolikus temetőbe. Szatmár népe fájó szívvel passzolta főpásztorát, aki életének 60. évében 2002. április 18-án, egyhetes súlyos betegsége után, a szentségekkel megerősítve visszaadta lelkét Teremtőjének.

A templomi szertartást Ardi Attila, az egyházmegye új kormányzója vezette be, a szentmisét a Szentatya képviselő dr. Jean Claude Périsset c. érsek, bukarésti apostoli nuncius és dr. Paskai László bíboros, Esztergom-budapesti érsek vezette. Dr. Jakubinyi György gyulafehérvári érsek szentbeszédében az egyetemes feltámadásról szólt és méltatta az elhunyt püspök életpályáját.

Reizer Pál 1943. január 6-án született Túrterebesen. Elemi iskoláit szülőfalujában, középiskolai és teológiai tanulmányait Gyulafehérváron végezte. 1967. április 2-án szentelte pappá Isten Szolgája Márton Áron gyulafehérvári püspök. 1967-től 1969-ig Máramaroszigetén volt segédlelkész, majd 1969-től 1987-ig a Püspökség irodájában dolgozott, ellátta a Zárdatemplom lelki feladatait és a leányifjúság hitoktatását. 1987 őszétől máramarosi főesperes és Máramarossziget plébánosa. 1990. március 14-én nevezte ki II. János Pál pápa a Szatmári Római Katolikus egyházmegye főpásztorává. 1990. május 1-én szentelte püspökké Francesco Collasuo c. érsek.

Egyéniségét mély papi buzgóság, őszintén együtt érző szív, a fiatalság szeretete, önzetlen munka, egyházhűség, lelkiismeretes kötelességteljesítés jellemezte. Egyházmezejét lelkileg és intézményeiben újjáépítő püspök volt. Valóra váltotta apostoli célkitűzését, amelyről 1993 tavaszán így vallott a Szabad Európa Rádióknak adott és általam készített interjújában: „Erősen hiszem, hogy Krisztus egyházát a Szentlélek vezeti, mi csak eszközök vagyunk. Szeretnénk jó eszközök lenni és hittel közreműködni a Szentlélek Úristennel egyházunk újra-élesztésében azon a földön, ahol születünk és élünk.”

magyarság varratlan köntösét, akkor sem fogjuk itt hagyni Erdélyt. Itt születünk, itt hullott népünk vére is, őseink itt építettek szentélyeket számunkra, csontjaik itt szentelik meg az ősi földet.

Egyet kérünk a hatóságoktól: védjék meg népünk becsületét azoktól az emberektől, akik a hazugság és gyűlölet világához tartoznak és csatorna-cikkeikkel be szeretnék mocskolni népünk becsületét, mocskolni népünket. Adják meg népünknek a legembaribb jogainkat és mi őszinte jóakarattal fogunk viselkedni minden román iránt.

Őnök kitüntetettek bennünket, mi cserébe a legszentebbet adjuk, azt a rózsát, amely itt fogant, itt szokott szárba Erdély földjén és itt bontotta ki szirmai, amelyre annyi drága ártatlan vér hullott: az Istenhez és népünkhez való hűség örök jelképeként.

- Közreadta:

Sarusi Mihály, Balatonalmádi

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.
A szerkesztőség

A külföldön élő római katolikus magyarok lelkipásztori szolgálatában dolgozó papok, a rájuk bízott hívekkel, élükön dr. Miklósházy Attilával, a külföldön élő római katolikus magyarok püspökével, hálásan emlékeznek a szatmári egyházmegye elhunyt Főpásztorára, aki a kommunista diktatúrát követő években, egyházmegyeje buzgó újjáépítésével, örökre beírta nevét annak történelmébe, ugyanakkor a külföldön élő magyarok lelkipásztori szolgálatát is nagy megértéssel támogatta, miközben a szatmári egyházmegye több papjának engedélyezte a külföldi magyarok lelkipásztori szolgálatát.

Cserhádi Ferenc

Könyvespolc

SZAMOSI JÓZSEF: Magam ügyében I-II. kötet, München - Tisia, 2002.

Lapunk olvasószervezője, Szamosi József, nemrég - két kötetbe foglalva - számadást készített 1980 és a tavalyi esztendő között, jórészt az ÉLETÜNK hasábjain megjelent írásaiából. Ezeket az első kötetbe gyűjtötte; míg a másodikba a róla szóló cikkek, a hozzá intézett, irodalmi célzatú levelek kerültek, majd a függelékben néhány, még háború előtti könyvismertetést és életének főbb állomásait megörökítő fényképet talá- lunk. A hosszabb-rövidebb cikkekből élesen színes kép rajzolódik ki a nyugati magyarság életéről, de a megfigyeléseket rögzítő szerzőről is, aki - immár 90 éves korában is - megőrizte szellemi frissességét és csaknem hat évtizedes emigráció ellenére is oly mesterien műveli anyanyelvét, mintha sohasem kényszerült volna szülőföldje elhagyá- sára. 1937-ben - a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett diplomájával - tanárnak indult, de már korán az irodalom bűvkörébe került és ez - mint a „Magam ügyében” két köteté is bizonyítja - meghatározta életét, noha időnként kirándult a grafika és a szobrászat területére is. Mind írásbeli, mind tárgyi alkotásaiból az önmagával szemben támasztott magas igény világlik ki. Ezt a második kötet, „Kortársak szemével” című fejezete is megerősíti, amelyben a nyugati magyar irodalom művelői vallanak Szamosi írásairól. Mintegy vörös fonálként vonul végig a róla szóló cikkeken az, hogy mércéje a szabotosság, a nyelvi tisztaság. Alighanem ezért küzd fáradhatatlanul a nyelvi ficamok ellen, ezért indította „Stílvirágok - gyomnövények” című sorozatát az ÉLETÜNK hasábjain és élcelődve pellengérezte ki a vérszesen elharapódzó nyelvtani nyegleségeket, lehetetlen divatszavakat, a hazai médiá- ba belopódzó kép- és fogalomzavarokat. A történészek számára is szolgál új adatokkal: beszámol az ausztriai és bajor- országi magyar emlékek, valamint mű- kincsek felderítése terén végzett kutató munkájáról, továbbá az - egyébként ő általa tervezett - mattesei Szentkorona Emlékmű felavatásáról, illetve a korona bujdosó útjáról a budai Királyi Palotától az Alpokban lévő Mattseeig, ahol a nemzeti ereklyét elásták, megakadályoz- va, hogy az oroszok kezébe kerüljön. A két kötet mégsem koturnusról szólítja meg az olvasót, a szerző, Szamosi József inkább beszélget velünk és eközben szin- te észre sem vesszük, a tudós tanár szó- hozzánk, aki tartalmas és hosszú életé- során összegyűjtött ismeret-anyagát kínálja fel, nehogy elvesssen a jövő nem- zedék számára.

Vincze András

HÍREK - ESEMÉNYEK

Munkácsi egyházmegye - Püspöki kinevezés. A Szentatya március 27-én az eddigi „Munkácsi Apostoli Adminisztrátúrát” egyházmegyei rangra emelve létrehozta a Munkácsi Egyházmegyét, és első püspökének az eddigi apostoli adminisztrátor, Majnek Antal magyar ferenceszt nevezte ki.

VI/S/MK

Az új Római Miskolc harmadik alapkiadása. Március 22-én a Szentszék sajtótermében Jorge Arturo Medines Estevez bíboros és Francesco Tamburrino érsek, az Istenisztelet és Szentségi Kongregáció prefektusa, illetve titkára, bemutatta a Római Miskolc harmadik alapkiadását, az úgynevezett „editio triplica”. Az új Missale Romanum a struktúra és szöveg tekintetében lényegileg a megelőző kiadáséhoz igazodott. Az egyetemes kalendáriumot néhány új szent ünnepével egészítették ki. A Szűzanya tiszteletére végezhető új votívumokat vezettek be, továbbá az eucharisztikus imádságok függelékébe beillesztették a kiengesztelődésért, illetve a hívek különböző szükségleteire végzett miseimádságokat, többek között gyermekmisék kánonokat. A két főpásztor a legjelentősebb újdonságok között említették, hogy kiszélesítették a két szín alatti áldozás lehetőségét a hívek számára a helyi püspök lelkipásztori döntésére bízva annak konkrét alkalmazási módját.

Az új miskolc közöttével megkezdődik egyúttal az utolsó munkafázis, melyet az egyes püspöki konferenciáknak kell elvégezni, mégpedig az egyes fordítások ellenőrzését és egybevetését a hivatalos latin szöveggel, ahogy azt a szentatya által tavaly aláírt „Liturgiam authenticam” előírás elrendeli. Miután az egyes püspökök jóváhagyták a helyi fordítást, a szöveget az Istenisztelet és Szentségi Kongregációhoz is fel kell terjeszteni, melynek megfelelő tanulmányozása után léphet érvénybe.

Tamburrino érsek előadásában kiemelte, hogy az *editio tipica* lényegében a Szentszék és a szentatya ajándéka a római rítusú helyi egyházaknak, hogy garantálják az egyház szentségi életének eredetiségét a hagyomány iránt lényegi hűségben.

VR/MK

Új jezsuita tartományfőnök. P. Ádám János hivatali idejének lejártával a jezsuita rend legfőbb előljárója, Peter-Hans Kolvenbach *P. Nemesszeghy Ervint* nevezte ki a Jézus Társasága magyarországi rendtartományának főnökévé. **MK**

ISTEN VELETEK!

Búcsú a titkárnőről

Nem maradt egy szem sem könny nélkül. A Bamberg - Eichstätt - Regensburg-i egyházmegye magyar híveiben mély megdöbbenést, szívbe markoló gyászt váltott ki a hír, hogy *Friedrich Mária Antónia* 2002. január 29-re virradó éjszaka életének 49-ik évében halálás autóbaleset áldozata lett. 5 éven át Misszionk lenke volt. Ahol csak felbukkant, szeretetet, vidámságot, megértést és derűt sugárzott. Mint kántor a szentmiséket hívő lélekkel és művészi ihlettséggel kísérte orgonán és énekkel. Mint titkárnő ismerte és lelkiismeretesen ellátta az irodai munka minden csínját-bínját. Mint óvónő mindenhol maga köré gyűjtötte a gyermekeket, akik elválaszthatatlan rajongással csüngtek rajta. Mint ápolónő mély együttérzéssel vigasztalta és segítette a beteget és az időseket. Tudott mind-egyikünk gondjairól, bajáról, volt mindenkihez szívből jövő jó szava. Istenbe vetett mély hite, bizalma és gyermekdeden pajkos humora napsgárként ragyogta be környezetét. Hirtelen halála érzékeny sebet ütött lelkünkben, a veszteség pótolhatatlannak tűnik.

Köszönjük,

ha megújítja az Életünk előfizetését!

A moszkvai hatóságok megvonták a tartózkodási engedélyt Stefano Caprio olasz paptól, aki - megtanulva oroszul - a vlagyimiri és az ivanovói körzetben élő katolikusok plébánosa volt.

Caprio vendégládója volt a moszkvai egyetemnek, valamint egy jezsuiták által vezetett iskolának is. Orosz lapjelentések szerint az olasz papnak a Vatikán javára folytatott kémkedést vetnek a szemére. Szinte Caprio kiutasításával egy időben a hatóságok leállították Pszkovaiban a katolikus templom építését. A Szent-Pétervártól mintegy 300 kilométerre fekvő városkában hosszas huzavona után 2000 nyarán kezdték meg a templom építését, amely gyakorlatilag a befejezéséhez közeledett. Jól értesült források szerint Pszkov ortodox érseke személyesen tiltakozott az építkezés miatt Putyin államelnöknel és arra kérte őt, hogy - úgymond - ne nézze ölbe tett kézzel a nemzet meggyalázását a katolikusok jelenléte által. A Szentszék és a Moszkvai Patriarkátus kapcsolata a közelmúltban tovább romlott, miután a pápa püspökséggé nyilvánított négy oroszországi egyházmegyét.

II. János Pál pápa április közepén boldoggá avatott négy olaszt és két dél-amerikait. A Szent Péter tere tartó szertartáson az egyházfi egészsége jobbnak tűnt, mint a húsvéti ünnepek idején. A boldoggá avatottak között van az argentin *Maria del Transito de Jesus Sacramentado Villegas*, aki női ferences rendet alapított. Ő az első argentin, akit az egyház boldoggá nyilvánított. II. János Pál a hivatalba lépése óta eltel 23 esztendő során minden elődjénél több személyt avatott szentté, illetve boldoggá.

A Szentatya személyes levelet intézett az ENSZ-nek az idős emberek problémáival foglalkozó madridi értekezletéhez. A pápa hangsúlyozta, nem csak mint lelkipásztor fordul a konferencia résztvevőhöz, hanem mint olyan személy, aki saját tapasztalataiból ismeri az öregséget. II. János Pál rámutatott arra, hogy a társadalomnak nagyobb figyelmet kellene szentelnie az idősek méltóságának, mert e nélkül fokozatosan kirekesztődnek a közösségből.

A tudomány fejlődése ellenére is, az öregek különösen sérülékenyek és a krónikus betegségek fellépte sok esetben bántólag hat rájuk, ami óhatatlanul a múlandóságra emlékezteti őket, és ezért kiváltképpen rászorulnak környezetük szeretetére. **Vincze András**

Elköszöntünk Bárány atyától

A magyar ember tudja, hogy egy veszteség ritkán jön egymagában. Még friss volt gyászunk, mikor ismét búcsúzni kellett. *Bárány József* atya, Misszionk lelkipásztor 2002. április 1-én nyugdíjba ment. 12 éven át állt itt 3 egyházmegye magyar közösségeinek szolgálatában. Kifáradhatatlan buzgósággal terelte a reá bízott nyáját, tartott 9-10, egymástól részben csaknem 300 km távolságban lévő misézohelyen magyar nyelvű szentmisét és fogta össze mindenhol a magyar csoportokat. Isten akaratainak megvalósítása, a reabizott hívek hitének mélyítése, életvezetésük rendezése és a magyarság fenntartása iránti vágy fűtötte őt papi szolgálatában. Nem kímélte magát. Hosszú prédikációiban a lelkét tette az emberek elé. Jól átgondolt körlevelei által remélte, hogy azokat a híveket is eléri, akiket személyesen még nem ismert meg. Nemzeti ünnepeinkről körültekintéssel és leleményes sokoldalúsággal előkészített rendezvényekkel elkövetett meg. Minden szentmise után szeretetvendégségben hosszan találkozott a hívekkel. Szívvelyes, közvetlen, baráti légkörben ott mindenkinél volt alkalma, vele beszélni és a szívét kitárni előtte. Bárány atyához fordulni minden időben lehetett és a tőle segítséget kérő rászorultat fáradhatatlanul támogatta.

Isten fizesse meg Bárány atyának lelkipásztori tevékenységét közösségünkben és áldja meg a most már nyugdíjas plébánost egészséggel, jókedvvel és hosszú élettel.

Gamberoni Margit

Vidám történetek

SZÁJRÓL SZÁJRA

Csáky szalmája

Ennek a szólásunknak kétféle, sőt háromféle eredetét is emlegetik. Némelyek szerint már 1321-ben, Csák Máté (az Anjou-kor egyik leghatalmasabb oligarchája) halála után keletkezett, mikor a nyomorgatott szomszéd urak az oligarcha immár gazdátlan birtokainak estek és széthordtak mindent, még a szalmát is.

Mások azt mondják, hogy a szólás az 1655-ben elhalt gróf Csáky László országjárására (Csáky László 1649-ben országbíróvá lett) vonatkozik, aki olyan jószívű, adakozó ember volt, hogy szerűit szabadjában hagyta: ki-ki vihett szalmát, polyvát, amennyit akart.

Ez a Csáky László országbíró különben olyan nagy kedvelője volt a vendégeskedésnek, hogy két uradalmát, Lévát és Tatát ellakmáozta. Ezért szakácsa, mikor húst apróztott, ezt szokta dúdolni magában: - Lévát, Tatát felvagdaltuk! Lévát, Tatát felvagdaltuk!

Jó Csáky László öltözködni is urasan szeretett. Egy-egy mentéje vagonért. Az említett két uradalmat ez a kedvelés is segítette elúsztatni. Ezért mondta egy püspök, mikor az országbíró fejedelmi pompájú díszruhában látta:

- Skarlát, gránát, nyuszt, Léva, Tataschust! A harmadik magyarzat pedig így szól:

Mikor Léva a Csákyak kezéből Esterházy birtokba került, a lágyan fogott jobbagyok így bántak az urasági tartozásokkal, mint a cséplést szalmával, ezért a tisztartók így intették őket rendre: - Nem Csáky szalmája ez!

Olvasói levél

Áprilisi számunkban a „Szájról szájra” rovatban a Kossuth kifli nevének keletkezéséről is szó volt. Ehhez szövezt hozzá levelemben **Hazi Józsefné** Budapestről.

„... Az én szüleim volt a *Ruszwurm cukrászda 1922-től az államosításig. 1838 körül időkben egy hölgy kereste fel időnként Richter Leonard cukrászmestert avval a kéréssel, hogy süssön részére tartós süteményeket. Később jöttek rá, hogy ez a hölgy Beck bárónő volt, aki különböző kosztümökben öltözve tett szolgálatot Kossuthnak. A Richter cukrászdában (1884-től Ruszwurm) előre megrendelt és becsomagolt süteményeket Kossuthnak vitte, aki 1837-40 között a Werbőczy utca 9-ben (ma Tánics Mihály utca) szüvedett rabságot. Elképzelhető, hogy a Richter cukrászdában készült sütemények közül egy kis kifli alakú sütemény dicséret legjobban Kossuth és így kapta róla a nevét. Így lett Kossuth kifli.”*

Köszönjük szépen a kedves és tanulságos sorokat!

Megjelent! SZAMOSI JÓZSEF új könyve:

MAGAM ÜGYEBEN I kötet
Versek, műfordítások • Az évek sodrában
Cikkek, bírálatok •
Sztírvilágok-gyömmövények •
Lapszáll jegyzetek • Nekrológok

MAGAM ÜGYEBEN II kötet
A kortársak szemével • Interjúk, köszöntők •
Levelezés • Két irodalmi hamisítvány •
A szentkorona menekés és emlékműve •
Jegyzetek

A két kötet 600 oldal és 40 oldal melléklet: képek, dokumentumok.

Megrendelhető a Szerző címén:
Elektrastr. 7/b, D-81925 München, *

Együttes ára: 35 EURÓ + portó
Átutalás: HypoVerensbank Mü.
Konto-Nr.: 86 20 99, BLZ: 700 202 70

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN!
Oleó áron raktárról - kérje árlstánkat!
JOSEF UDVARHELYI, Tel.: (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2, D-90478 NÜRNBERG

A lőcsei kalendáriumból, 1677-ből

Egy prókátor (ügyvéd) egy parasztot arra tanít vala tőle, hogy soha ügyét a törvényben el ne veszténé; mely tanításért a paraszt egy aranyat ígére prókátort monda: - Mindent tagadj, amik tőled kérdenek.

Azután az prókátor az megígért aranyat kéri vala tőle. Az paraszt, melyre őtet tanította vala, kezdé magából praktikáin, erőssen tagadta és monda: hogy ő neki semmit sem ígért volna. És az ő tanításáért üressen bocsátá. (Korabeli nyelvezet írásmód szerint)

* A „hatás”

Jól tudjuk, hogy 1741. szeptember 11-én, a „vitam et sanguinem” nagy napján, Mária Terézia kis fia, József trónörökös, nem volt Pozsonyban; tehát nem ülhett anyja karján a rendek előtt, mint a képrök, festőiség kedvéért, ábrázolni szoktak.

II. József azonban maga is mindig azt hitte, hogy mint féléves gyermek jelen volt azon a nevezetes gyűlésen; és el szokta anekdotálni, hogy anyja, jót csipett testének bizonyos részén, csakhogy sírjon. Hát el is bődült és a magyar nagyurak meghatottan szemlélték, hogy nemcsak a segedelemkérő királynő könnyezik, hanem a kis trónörökös is sír, mintha érezné a pillanat komolyságát. (Ligne herceg feljegyzése után) **Közreadta**

Ramsay Győző

NYILATKOZAT

A történelmi Vitézi Rend külföldi európai törzse a franciaországi Gouillerben tartotta meg az évi székkapitányi találkozóját. Az összegyűlt tisztségviselők megtárgyalták lovagrendünk külső és belső gondjait és a következő sajtónyilatkozatot óhajtik közzétenni:

A történelmi Vitézi Rend, mely 1920 óta négy világrészen területlenül működik, megköveteli tagjaitól, hogy példamutató életet éljenek. Az összegyűlt vitézek hazafelé tekintve megállapították, hogy elmúlt évtizedben a magyar nép választott képviselői megeremelték a demokratikus és nyílt társadalmat fenntartó intézményrendszert és az ország új úton halad, hogy egyenjőni tagja legyen az Európai Uniónak.

Az összegyűlt kifejezik azirányú kívánságukat, hogy a megeremelő új magyar alkotmányban a Szent Korona mint a magyar államiság történelmi hordozója, megkapja az ennek megfelelő legmagasabb állami joghelyet és legmesszebbmenő jogerejét!

A történelmi Vitézi Rend megőrizni kívánja az Isten, Haza és Család fogalmakat, továbbá ezek társadalmi és erkölcsi értékét. Munkájával védeni és elősegíteni kívánja a magyar nemzet egészséges fejlődését úgy európai, mint globális vonatkozásban.

Tagjaink, az emberek közötti béke és a krisztusi megbocsátás szemlélésén végzik közérdekű munkájukat, de veszélyeztettség esetén hajlandók áldozatot hozni a hagyományos keresztény emberi és társadalmi értékek megmaradásáért és ezek társadalmi használatáért!

Az összegyűlt vitézek felajánlják különben elnyert tudásukat és szolgálataikat a Magyar Nemzetnek, hogy ezzel is kimutathassák kötődésüket a magyar néphez.

v. Berkovits Tivadar

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az „Életünk” - OTP Bank Budapest, VIII. ker. körzetifiók bankszámlájára **2002. január 1-től megszűnt!** Előfizetéseket postacsek-kontónkra, Münchenbe vagy címünkre kérjük: **Ungarische Katholische Delegation Sonderkonto ÉLETÜNK:** Postbank München, **Konto-Nr.: 606 50-803, BLZ 700 100 80.**

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misszionkkal) rendezni! Csak a kiadóhivataltól postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk” müncheni postabank számlájára befizetni. **A szerkesztőség**

Dr. Schulte - Dr. Frohlinde, ügyvédi tanácsadás minden jogi kérdésben.
Schwarz Annemarie, hites tolmács és fordító német / magyar nyelven.
Tel.: 0211/44 22 40, Fax: 0211/44 28 16

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Időnként közöljük a magyar lelkeségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmise helye és ideje utáni.

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarisches Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72.** Misézó helyek: Bécs, Mödling, Wr. Neustadt, Florisdorf, Kaiser Ebersdorf.

Pázmáneum, Msgr. Veres Árpád, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317 36 56**

Burgenland/Alsóőrít:

Pfarramt Unterwart, Ft. Dr. Galambos Ireneusz OSB, **Telefon: 0043/33/527 108**

Grác: szentmise minden vasnap 10 órakor Gräspitzplatz 30. sz. alatt a Welsche-Kirche-ben, Schönau Gürtel 41, Ugrai Mihály gondnok, **Telefon: 0043/316/68 35 08;**

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, T.: **0512/204 103**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Senefelder Str. 6., A-4020 Linz, **Telefon: 0043/732/342-586**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasnap 12 órakor az Orsolyita-zárásban, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Maria, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüssel: Ft. Urban Imre, Mission Catholique Hongroise, Rue de l'Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/ **Telefon/fax: 0032/2/64 85 336,**

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon: 0032/4/22 33 910**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75101 PARIS, **Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70;**

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-Les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 50 16 36**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg és Neuburg a. D. Érdeklődni: Ft. Báthory Lajos, **Telefon: (0821)22 92 838.**

BAMBERG-EICHTSTATT-REGENSBURG-i Egyházmegye: miszéri helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Lands-hut, Nürnberg, Regensburg, Straubing, Neuburg a. D.: Érdeklődni: Ung. Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schweig, **Telefon: (0911) 507 57 96**

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen, Neukirchen-Vluyn, Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen, **Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.**

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye: Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenbach, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Freiburg, Strasburg, Mulhouse, Colmar. Érdekl.: Ft. Dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Schneidmühlstr. 12i, D-76139 Karlsruhe. **Telefon/fax: (0721) 68 72 15**

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye Hildesheim-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdamm 20, D-20099 Hamburg, **Telefon: (040) 25 077 83;** Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 106, D-12161 Berlin, **Telefon: (030) 859 67 036,** Fax: (030) 851 25 93.

KÖLN-i Főegyházmegye és **AACHEN:** Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: lukacs@web.de **Telefon: (0221) 23 80 60. Fax: 0221/232120 http://www.ungarzentrum.de**

LEIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Kath. Ung. Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. **Telefon: (069) 24 79 50 21**

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim. Érdeklődni: Ft. Merka János, Ung. Kath. Mission, Oberfähringer Str. 40, D-81925 München, **Telefon: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419. E-mail: ukm_muenchen.de; http://www.erzbis-tum-muenchen.de/ungarische-mission**

HIRDETÉSEK

Budapesten, az Andrássy úton, az Operánál felújított, csendes, másfélszobás lakás hazai látogatóknak kiadó. **Telefon: (D) 89/937-888.**

Személy és árufuvarozás Magyarországra. Elfogadható ár, megegyezés szerint, háztól-házig. **Telefon: D-0049-07034-62580.**

BALATON, Badacsony környéki panoráma és kálmedencei telkek és házak eladók. Továbbá Magyarország minden környékén is vannak ingatlanaink. MvS Immobilien, 0049 – (0)3303-04 9898, 0049 – (0) 177 37 818 00, illetve Immobilien@vansuntum.de, **www.van-suntum.de**

ERDÉLYBE utazás luxus-kisbusszal kivált helyeségekbe. Ideális nyugdíjasoknak és utazóknak sok csomaggal. Utazás Bükre, Hévíz-vagy Budapestre. München, **Telefon fax: (D) +49/69 99 85 17, 089/67 05 618 ill. 0172/84 25 288. (H) 0036-1-341 59 55.**

Fényképes társkövetési magyarországiak, erdélyiek és a világ más országaiban élők számára. H-1074 Budapest, Csengery u. 23. **Telefon:** (H) +36-(30)24 28 960, (20) 92 66 466 ill. **www.elender.hu/~infotars/**

Hévíz-Dobogómajor üdüli-faluban kétszemélyes luxuspartman örökös üdülési joga augusztus elején (32. hét) RCI-cselekedéssel eladó a koppenhágai nagykövetség. (Dánia). 5.200 EURÓ. **Telefon: (0045) 39-63-16-88 Kemény.**

Eladól! Tolnai, „Világörömelem” (1910), tíz kötet, régi Herendi-porcellán, faliorák, és Brehm: „Az állatok világa” (7 kötet), Telefon: 0711/474 225

Zalaegerszeg, (Hévíztől 40 km-re) igényes, panoráma házak, 280 és 160 m² eladók 185.000,- és 145.000,- EURÓ áron! **Telefon:(H) 0036 20-9266216.**

Budán közel a vízhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazai látogatóknak kiadó. **Telefon: (CH) 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.**

Budai hegyek lábánál, Pátyon panoráma 720 m² rendezett telken családi ház eladó. Lakóter 130 m² + garázs. Ybl-díjas építés tervezte, alpesi stílusú, külső-belső igényes kivitelésben. Az épület 10 éve kész: víz, fűtés, csatorna duplán biztosított. Kábeltevé, telefon, rendezett utak. Irányár: 35 millió Ft, 144 ezer euro. Magyar nyelven: 00-36-30-412-0875, német nyelven: 00-36-30-456-0015.

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middlefeld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon (0251) 32 65 01**

PASSAU-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau. Érd.: Ft. Szabó Árpád, Kirchenplatz 1, D-94032 Passau, **Telefon: (0851) 24 96.**

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen. Érdeklődni: Ft. Horváth János, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. E-mail: ung.kath.mission.stuttgart@t-online.de **http://home.t-online.de/home/ung.kath.mission.stuttgart Misézóhelyek:**Konstanz, Markdorf, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Singen, Munderkingen, Ulm, Schwenningen, Biberach, Bad Waldsee, Leutkirch. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Immen-truderstr. 14/B, D-88250 Weingarten. **Telefon: (0751) 586 76 Fax: (0751) 485 32**

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. **Telefon: (0931) 38 62 43**

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munker-udvein, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-261.** Misézó helyek: Róma, Milano, Firenze, Bologna, Padova, Torino, Genova, Palermo, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Telefon: 0041/1/36 23 303**
Bern: Róm. Kath. Ungarmission, Rainmattstr. 18, CH-3001 Bern, **Telefon: 0041/31/381 61 42/031/61-381 54 45**

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/22/7910458**

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678.** Ft. Papa Péter, **Telefon: 0041/26/425 42 06**
Fribourg: P. Dr. Mehrle Tamás OP, főlelkész, szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne). **Telefon: 0041/26/32 26 097**

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-maillen küldeni: eletuenk@gmx.de

HASZALTOGAT MAGYARORSZÁGRA?

A napsütéses Dél-Alföldön szeretettel várjuk a szegedi, családias Marika Penziönkbán, és az Opusztázi Nemzeti Történeti Emlékpark közelében található, történelmi hangulatú „**Kronikás Park**” Fogadóban, összkomfortos szobákkal, háziás étellek és széleskörű programválasztékkal. **Telefon/fax: 0036-62/443-861és 00-36-62/269-311; http://www.tiszanet.hu/kronikaspark**

Kiadó Budán I.ker. 30 m² lakás rövid vagy hosszú távra. Teljesen új, jó kilátással és minden kényelemmel. Busz, villamos, parkok, üzletek, éttermek, fürdők a közelben és sokkal olcsóbb, mint egy szálloda. Max. 20 \$/nap. E-Mail: MrSoltesz@hotmail.com

50 éves, özv. asszony munkát vállalna Németországban. Háztartás, gyerekfelügy. idős személy ápolása stb. Minden megoldás érdekel ottlakással. **Telefon: 0036/59/313197.**

Münchenben szeretém a tarokk-és doppel-kopf-kört megerősíteni. **Telefon: Ebner 089-5808368.**

Budapesten a Rákóczi úton II. emeleti, lift van, 5 szobás 118 m², (2 fürdőszoba, 3 WC), lakás teljesen renoválva azonnal beköltözhetően eladó. Lakás és iroda célja is megfelel. Érdeklődni: 0049-89-3136621

Német államp. 154/62/64 özv. és saját nyugdíjával, anyagilag biztosított nő, nem dohányzó, intelligens komoly férfi barátságát keresi. „Egyedül elvishetetlen” jellegre a kiadóba.

174 cm, 60 éves, sportos, német nyugdíjas (jóvőre), magyar nő társat keres. Választ telefonszámmal „Pajtás” jellegre a kiadóba kérek.

50 éves asszony munkát vállalna. Háztartás, idős személy ápolása, stb.- ottlakással. **Telefon: 0049-(0)711-8499423**

Budapesttől 47 km-re, a Börzsöny hegyésgy lábánál, a Dunakanyartól 2 km-re, festői környezetben, erdő mellett, lovaglási, horgászati és vadászati lehetőséggel, 2000-ban épült, 2x120 m² alapterületű, két család részére teljesen szeparált családi ház, 980 m² parkosított telkek eladó. 39 millió Ft. (162500 E) Érdeklődni telefonon 17 óra után: D-0049-172-489-32-13.

Oroszlán jegyében született özvegy nő vagyok, tanulj jótól életű úriembert keresek 58 és 65 év között, Münchenben és Augsburg környékén, akivel együtt jóvömet tervezhetem. Töltstük az előttnk álló éveket harmóniában és szeretetben. A szívem visszatér Magyarországra, felé, de gyermekeim miatt Németországba nem adhatom teljesen fel. Válaszként „Öszinteség” jellegre a kiadóba kérek.

Zsámbékon, 25 km-re Budapesttől, a romtemplom alatt, eladó 400 m²-es telken, összközműves, 150 m² alapterületű, azonnal beköltözhető, újjáépített sváb parasztház (E-1). Földszint + tetőtér; két fürdőszoba, gáz-cirkó, cserépkályha, garázs, borospince, rendezett kert. 98000 Euro. **Telefon (D) 0049-1727-610907 vagy (H) 0036-302-483-629.**

Budapest mellett, Érden eladó egy kétlakásos ikerház fele (130 m²). Konyha, ebédlő, nappali, 2 fürdőszoba, 3 szoba, kőgarázs. Irányár: 80000 Euro. **Telefon: 0036-23-360413 vagy 0036-30-2106072.**

ZÜRZAVAR	
<i>Zürzavar tombol szerte a világban. Gyermekek, szülők nem bíznak egymásban. Népek és nemzetek egymást gyűlölik, A béke híveit kegyetlen üldözik.</i>	
<i>Vannak, kik pénzért gyilkolnak, rabolnak, Avagy irigységből másokat sújtanak. Vannak, kik szörnyű zürzavart terveznek, Nem törődve, hogy majd tömegek szenvednek.</i>	
<i>A vizet, termést, várost, fertőzni akarják, Ezért készült náluk bio-vegyi bombák. Ók mit sem adnak a Biblia szavára, Hogy egykor pokol vár a bűnözők hadára. 2001</i>	
Fábián Tibor (Chicago)	
A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STILUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!	
HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN Hirdetési díjak	
Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként, kb. 40 betű	3,60 Euró
„Jelle”- postaköltség	3,60
Üzleti-, nyereséges hirdetés soronként	5,50
nagybetűs (két soros) sor	11,00
Kétféle hirdetés az összeg kétszerese. Külön kivánásokkal esetenként árazunk.	
Egymásutáni háromsori hirdetésnél 10% - hatszori hirdetésnél 20% - ill. egészévi hirdetés esetén 30% kedvezményt adunk!	
Hazai- erdélyi és felvidéki honfitársainknak kedvezményes árat számítunk, soronként: 800,- Ft	
A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!	

● HIRDETŐNK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetői díj befizetése után közölünk!

BEATRIX PANZIÓ * HOTEL**
Budapest, 1021 Szeher út 3.
Tel./Fax: 0036-1-3943-730
www.beatrixhotel.hu
Szeretettel várjuk, családi apartmánokban, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal, kedvező árakon! Programszervezés. Zárt autóparkoló!

HELIOS PANZIÓ BUDAPEST
Budai, zöldövezeti, csendes panzió, melytől a belváros 1 buszjárárral 15 perc alatt megközelíthető, zárt parkolóval, komfortos szobákkal várja vendégeit. H-1121 Budapest, Lidérc u. 5/a.
Tel/fax: 36-1-246-46-58 ill. 246-26-45
e-mail: **romhelio@matavnet.hu**
www.heliospanzio.hu

**„Tétény”
UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN
M. GONDA**
Kreitmayrstr. 26 – 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Szürkebarát	DM	7,80
Tokaji Hárslevelű	8,60	7,80
Chardonnay	9,80	9,80
Villányi Rosé, Kékportó	10,80	10,80
Villányi Kékfrankos	15,50	15,50
Hajosi Cabernet	19,50	19,50
Villányi Couvée	8,60	8,60
Egri Btkavér	12,50	12,50
Tokaji Szamorodni	20,-	20,-
Tokaji Asszú 3 putonyos	23,-	23,-
Tokaji Asszú 4 putonyos	33,-	33,-
Unikum	1 liter	31,-
Csereznyepálinka	1 liter	31,-
Barackpálinka	1 liter	31,-
Tarhonya, kocka, cernáteszta	1 kg	7,-
Tészták 250 g		1,95
Májás, véres hurka, disznósajt	kg	16,-
Tokszalonna		15,-
Házi kolbász		21,-
Száraz kolbász	1 kg	25,-

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS FŐLELKÉSZÉK
Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de

*
Felolés kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészeg Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Gyöző,
Szamosi József (olvásó és tördelés szerkesztő) és Vincze András.

*
Redaktion und Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHE
DELEGATUR
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

*
Abonnement für ein Jahr, 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

*
ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkeszek terjesztik, kik önként, náluk is kell előfizetni! Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkesz, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre 15,-Euró
Tengerentútra US\$ 50,-

*
BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur,
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80

*
Erscheint 11 mal im Jahr.
Satz: ÉLETÜNK

*
Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

*
Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLELEKÜNK.